Pecyn Dogfen Cyhoeddus

At:	Aelodau Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG)	Dyddiad:	10 Mehefin 2016
		Deialu Union:	01824 712568
		e-bost:	democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Syr / Fadam

Fe'ch gwahoddir i ddod i gyfarfod o'r **CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)** am **10.00 am, DYDD LLUN, 20 MEHEFIN 2016** yn **YSGOL DINAS BRAN, LLANGOLLEN**.

Yn gywir

G Williams
Pennaeth Gwasanaethau cyfreithiol a Democrataidd

AGENDA

MYFYRDOD TAWEL

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Dylai'r Aelodau ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fater a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Rhybudd o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF (Tudalennau 3 - 10)

Cymeradwyo a llofnodi bod cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 12 Chwefror 2016 yn gofnod cywir.

5 DADANSODDI ADRODDIADAU AROLYGU (Tudalennau 11 - 16)

Derbyn dadansoddiad o Adroddiad Arolygon diweddar gan Estyn.

6 CYDWEITHIO YSGOL I YSGOL - DIGWYDDIAD LANSIO (Tudalennau 17 - 52)

7 CCYSAGC (Tudalennau 53 - 72)

- Derbyn cofnodion cyfarfod diwethaf y Gymdeithas yn Hwlffordd ar 8 Mawrth 2016.

- Bydd Sir Ddinbych yn cynnal y cyfarfod CCYSAGC haf ar 23 Mehefin 2016 yn Siambr y Cyngor, Tŷ Russell, Y Rhyl.

- Diweddariad ar Adolygu Cwricwlwm Llywodraeth Cymru Mai 2016.

- Enwebiadau ar gyfer y Pwyllgor Gwaith (23 Mehefin 2016).

8 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Dyddiad y Cyfarfod Nesaf – 13 Hydref 2016

AELODAETH

Cynghorwyr yn cynrychioli Cyngor Sir Ddinbych

Bill Tasker	Joe Welch
Arwel Roberts	Ann Davies

Yn cynrychioli Enwadau Crefyddol

Mr. Simon Cameron	Mary Ludenbach
Mr. Dominic Oakes	Mrs C Thomas
Y Parch. B H Jones	S Harris
Y Parch. Martin Evans-Jones	Is-Gapten Sian Radford

Yn cynrychioli Cymdeithasau Athrawon

Mrs C Harmsworth	Mrs Maureen Phillips

Aelodau Cyfetholedig

T. Ap Siôn

COPÏAU AT:

Bob Cynghorydd er gwybodaeth
Y Wasg a Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)

Cofnodion cyfarfod o’r Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG) a gyhaliwyd yn Ystafell Bwyllgora1a, Neuadd Y Sir, Rhuthun , Dydd Gwener, 12 Chwefror 2016 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Yn Cynrychioli Cyngor Sir Ddinbych

Y Cynghorwyr Dewi Owens, Arwel Roberts, Joe Welch a/ac Ann Davies.

Yn Cynrychioli Enwadau Crefyddol

Y Parch. B H Jones a/ac S Harris.

Yn Cynrychioli Cymdeithasau Athrawon

Ms A. Ballantyne.

HEFYD YN BRESENNOL

Cynghorydd Her dros GwE (PL) a Gweinyddwr Pwyllgorau (CIW).

MYFYRDOD TAWEL

Dechreuodd y cyfarfod gydag ychydig o funudau o fyfyrdod tawel. Gofynnodd y Cadeirydd i Aelodau CYSAG fyfyrio ar golli rhai oedd yn annwyl iddynt a pherthnasau agos nad ydynt gyda nhw bellach.

---

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth Simon Cameron, Dominic Oakes a/ac Y Cynghorydd Bill Tasker.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Ni fu i unrhyw Aelod ddatgan cysylltiad personol na chysylltiad sy'n rhagfarnu ag unrhyw fusnes a oedd i’w ystyried yn y cyfarfod.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd cofnodion pwyllgor Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG) a gynhaliwyd ar 21 Hydref 2015 (wedi’u cylchredeg yn flaenorol).

1. Ymddiheuriadau:- Hysbysodd Cynghorydd Herio GwE (CH) Aelodau bod llythyr o ddiolch wedi cael ei anfon at Mr Gavin Craigen am ei fewnbwn i'r Pwyllgor.

12. Dyddiad y cyfarfod nesaf:- Eglurodd y CH bod y cyfarfod yn cael ei gynnal yn Rhuthun yn hytrach nac yn Ysgol Dinas Bran, Llangollen, gan fod yr aelod o staff dysgu perthnasol yn dioddef problemau iechyd. Cafodd lleoliadau mewn ysgolion eraill eu ceisio, ond nid oeddynt ar gael. Fodd bynnag, roedd cysylltiadau cadarnhaol wedi eu sefydlu gyda nifer o Ysgolion Uwchradd.

Hysbyswyd aelodau bod llythyrau llongyfarch wedi cael eu hanfon at ysgolion oedd yn ymwneud â'r broses Estyn, yn nodi sylwadau cadarnhaol a dderbyniwyd fel rhan o'r adroddiadau.

***PENDERFYNWYD** – y dylid, yn amodol ar yr uchod, dderbyn a chymeradwyo Cofnodion cyfarfod CYSAG a gynhaliwyd ar 21 Hydref 2015 fel cofnod cywir.*

5 DADANSODDI ADRODDIADAU AROLYGU

Cyflwynodd Cynghorydd Herio GwE (CH) adroddiad (wedi'u cylchredeg eisoes) oedd yn darparu dadansoddiad o Adroddiadau Archwiliadau Estyn a gyhoeddwyd yn nhymor yr Hydref, o safbwynt darpariaeth Addysg Grefyddol, addysg ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol ac addoli ar y cyd, mewn tair ysgol rhwng Tachwedd 2014 ac Ionawr, 2015.

Mae archwiliadau wedi eu cynnal yn Ysgol Wirfoddol a Reolir yr Eglwys yng Nghymru Llanelwy, Ysgol Bro Dyfrdwy, Cynwyd ac Ysgol Gynradd Hiraddug, Diserth, ac roedd manylion am bob ysgol wedi eu hymgorffori yn yr adroddiad a chawsant eu crynhoi gan y CH.

Rhoddodd y CH grynodeb i'r aelodau am ganfyddiadau yn ymwneud â phob ysgol a chafodd y sylwadau a chanlyniadau cadarnhaol eu nodi gan yr Aelodau. Eglurodd y CH bod y sylwadau a dderbyniwyd wedi bod yn fyr a thalodd sylw penodol i'r canlynol:-

Sylwadau Cadarnhaol – Mae Perfformiad Cyfredol yn dangos bod staff yn darparu cyfleoedd da iawn i ddisgyblion ddatblygu eu haddysg ysbrydol, gymdeithasol, foesol a diwylliannol (Hiraddug).

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau?

Lles:-

- Maent yn datblygu dealltwriaeth dda o'u rôl yn y gymuned leol drwy gysylltiadau cryf gyda'r eglwys gadeiriol ac ymweliadau â'r hosbis leol. (Ysgol V.P. Llanelwy)
- Mae disgyblion yn trefnu gweithgareddau i godi arian i nifer o elusennau ac mae hyn yn cael effaith gadarnhaol ar ymwybyddiaeth y disgyblion o anghenion pobl eraill. Cynhaliwyd bore coffi llwyddiannus er mwyn codi arian i apêl Nepal. (Bro Dyfrdwy)
- Mae disgyblion iau yn datblygu dealltwriaeth werthfawr o barch, gofal a phryder am eraill, o fewn yr ysgol ac yn y byd ehangach. (Hiraddug).

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?

Profiadau dysgu:-

- Mae ymweliadau gan fusnesau lleol, cysylltiadau â'r eglwys gadeiriol a gweithgareddau allgyrsiol yn cyfoethogi dysgu'r disgyblion yn dda. (Ysgol V.P. Llanelwy)
- Ddealltwriaeth dda o ddinasyddiaeth fyd-eang trwy eu cyfranogiad yn y Diwrnod Ewropeaidd a phrosiect o gefnogaeth i blentyn yn Borneo. (Ysgol V.P. Llanelwy)
- Mae'r ysgol yn darparu ystod dda o brofiadau amrywiol a diddorol ar draws yr ysgol, sy'n cwrdd â holl ofynion y Cyfnod Sylfaen, y Cwricwlwm Cenedlaethol ac addysg grefyddol yn effeithiol. (Bro Dyfrdwy)
- Mae'r ysgol yn darparu ystod eang o gyfleoedd gwerthfawr i godi ymwybyddiaeth y disgyblion o ddinasyddiaeth fyd-eang trwy waith thematig, a chysylltiadau â gwledydd eraill fel Lesotho. (Bro Dyfrdwy)
- Mae'r ddarpariaeth ar gyfer hyrwyddo ymddygiad da a datblygu sgiliau cymdeithasol ac emosiynol y disgyblion yn effeithiol. Mae cyfleoedd cyson i ddisgyblion fyfyrio a datblygu eu hagweddau ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol trwy wasanaethau ysgol gyfan rheolaidd a gweithgareddau eraill yn y gymuned leol. (Bro Dyfrdwy)
- Mae cysylltiadau diddorol gydag India a Tsieina wedi bod o gymorth i ddisgyblion ddatblygu gwybodaeth a dealltwriaeth werthfawr o ddiwylliannau ac arferion eraill, sydd wedi cyfoethogi natur ofalgar a pharchus yr ysgol. (Hiraddug)

Gofal, cymorth ac arweiniad:-

- Mae staff yn datblygu datblygiad ysbrydol, diwylliannol, moesol a chymdeithasol y disgyblion yn dda. Mae ymwelwyr ac ymweliadau y tu allan i'r ysgol yn darparu profiadau gwerth chweil sy'n helpu datblygiad cymdeithasol a diwylliannol y disgyblion. (Ysgol V.P. Llanelwy)
- Mae cyfleoedd cyson i ddisgyblion fyfyrio a datblygu eu hagweddau ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol trwy wasanaethau ysgol gyfan rheolaidd a gweithgareddau eraill yn y gymuned leol. (Bro Dyfrdwy)
- Caiff disgyblion gyfleoedd buddiol iawn ar gyfer datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol. Mae cysylltiadau rhyngwladol cryf yr ysgol yn datblygu dealltwriaeth ysbrydol a diwylliannol y disgyblion yn effeithiol. Mae'r ddarpariaeth o ansawdd uchel ar gyfer addysg bersonol a chymdeithasol yn y Cyfnod Sylfaen yn arwain at ddisgyblion yn datblygu dealltwriaeth gadarn o werthoedd gonestrwydd, tegwch a pharch at eraill. (Hiraddug)

Yr Amgylchedd Dysgu:-

- Cymuned gynhwysol iawn lle mae staff yn trin pob disgybl yn gyfartal, yn deg a chyda pharch. Mae staff yn hyrwyddo amrywiaeth a chyfleoedd cyfartal yn llwyddiannus ac yn sicrhau bod gan bob disgybl fynediad cyfartal i bob agwedd

ar fywyd yr ysgol. Mae ethos gofalgar yr ysgol yn annog disgyblion i gael parch a goddefgarwch tuag at eraill. (Ysgol V.P. Llanelwy)

- Cymuned glos a chroesawgar sy'n creu ethos cynhwysol ac mae ystod o bolisïau a gweithdrefnau yn eu lle i hyrwyddo cydraddoldeb a dathlu amrywiaeth. (Bro Dyfrdwy)
- Mae'r ysgol yn rhoi pwyslais clir ar gydnabod a dathlu amrywiaeth ac yn hyrwyddo cyfle cyfartal yn dda. (Hiraddug)

Cwestiwn allweddol 3: Pa mor dda yw arweinyddiaeth a rheolaeth?

Gweithio mewn partneriaeth:-

- Mae cysylltiadau gyda'r eglwys gadeiriol, y gymuned leol ac asiantaethau allanol yn gwneud cyfraniad effeithiol i ansawdd darpariaeth yr ysgol. (Ysgol V.P. Llanelwy) Cadarnhaodd y CH mai ychydig o sylwadau yn unig fu gan Estyn o safbwynt rhyngweithio a chydlafurio gyda chymunedau ffydd yn ystod y cylch dan sylw. Cafwyd cadarnhad na gyflwynodd yr Eglwys yng Nghymru Adroddiadau Adran 52.

Mewn ymateb i'r pryderon a fynegwyd gan y Cynghorydd J.A. Davies am y ffaith bod tua 27% o ddisgyblion Ysgol Fabanod VP Llanelwy ag anghenion dysgu ychwanegol, cadarnhaodd y CH mai tua 25% oedd canran cyfartalog Cymru (20% yw'r ffigwr mewn gwirionedd). Cyfeiriodd at y broses sydd wedi ei mabwysiadu ar gyfer asesu disgyblion, o safbwynt defnyddio'r data sydd ar gael, a rhoddodd fanylion o'r broses o safbwynt y Gofrestr Anghenion Dysgu Ychwanegol.

Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cadeirydd, eglurodd y CH bod Cwestiynau Allweddol 2 yn ymwneud ag amgylchedd yr ysgol a dysgu a phrofiadau'r disgyblion, a bod Cwestiwn Allweddol 3 yn ymwneud ag arweinyddiaeth a sicrhau partneriaethau.

Cyflwynwyd cwestiwn gan y Cynghorydd J.A. Davies ynghylch gweithredu'r Polisi Bwlio. Eglurodd y CH y gallai'r mater o fwlio gael ei drafod o dan Gofal, cefnogaeth ac arweiniad, rhoddwyd sylw i'r cyfleoedd rheolaidd mae disgyblion yn ei gael i adlewyrchu a datblygu eu hagweddau ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol drwy wasanaethau ysgol gyfan rheolaidd a gweithgareddau eraill yn y gymuned leol, yn benodol y profiadau a geir yn yr ysgol a'r ymagweddau y mae'r ysgolion yn eu cymryd er mwyn delio gyda'r broblem.

Mynegwyd pryderon gan y Cynghorydd D. Owens am yr angen am gysondeb ynghylch y wybodaeth a ddarperir o safbwynt pob ysgol yn unigol. Cytunodd y CH i edrych ar y pryderon a fynegwyd o safbwynt y broses adrodd.

PENDERFYNWYD - *fod y Pwyllgor yn derbyn a nodi'r adroddiad yn amodol ar yr uchod.*

6 CANLYNIADAU ARHOLIADAU 2015

Cyflwynodd y CH Grynodeb o Adroddiad Canlyniadau Arholiadau 2013-2014 (wedi'u cylchredeg eisoes) a oedd yn cynnwys manylion am:-

- TGAU Astudiaethau Crefyddol – Cyrsiau Llawn.

  Amlinellodd y CH y data a ddarparwyd o safbwynt:-

  - Ysgol Uwchradd Prestatyn – roedd nifer fawr o ddisgyblion ar gyfer y Cwrs Llawn.
  - Dinas Bran Llangollen – lleihad o 25% oherwydd dyraniad amser posib. Cysylltwyd gyda'r Rheolwr Llinell.
  - Ysgol Uwchradd Rhyl – cytunodd Aelodau y dylai CYSAG ymweld â'r ysgol newydd pan fydd yn weithredol.
  - Ysgol Brynhyfryd – y ffigwr wedi lleihau ond yr oedd yn dal i fod uwchben y cyfartaledd cenedlaethol.
  - Ysgol y Bendigaid Edward Jones, Y Rhyl – Chwilio am welliant pellach drwy rannu adnoddau.

Cytunodd Aelodau i'r CH anfon llythyrau ar ran CYSAG yn llongyfarch Ysgol Uwchradd y Rhyl, Ysgol Uwchradd Prestatyn a St Brig, Dinbych, gan gydnabod eu cyraeddiadau.

Cyflwynodd y CH gymhariaeth o ffigyrau Cymru Gyfan o safbwynt ffigyrau Cyrsiau Llawn a Chyrsiau Byr dros y deuddeg mis diwethaf. Cafwyd cadarnhad y byddai darpariaeth Cyrsiau Byr yn parhau yng Nghymru er ei fod wedi ei ddileu yn Lloegr.

- TGAU Astudiaethau Crefyddol – Cyrsiau Byr.

  Amlinellodd y CH y data a ddarparwyd o safbwynt y Cyrsiau Byr. Mynegwyd pryderon ynghylch:-

  - Ysgol Uwchradd y Rhyl – ffigyrau o 4.4.%
  - Canmolodd y Cadeirydd gydweithio rhwng ysgolion.

- TGAU Astudiaethau Crefyddol – Safon Uwch.

  Amlinellwyd y materion canlynol o safbwynt:-

  - Cydnabuwyd bod ffigyrau Safon Uwch yn gyson is.
  - Amlinellwyd effaith Bagloriaeth Cymru o safbwynt blociau dewisol.
  - Mynegwyd pryderon am y niferoedd isel a gofnodwyd, a'r rhesymau dros y gostyngiad.
  - Roedd effaith dim darpariaeth cyrsiau Safon Uwch yng Ngholeg y Rhyl wedi bod yn sylweddol.

Pob Astudiaethau Crefyddol.

- Tabl 1: Canlyniadau TGAU 2015: Pob Astudiaethau Crefyddol.
- Tabl 2: Canlyniadau TGAU 2014: Pob Astudiaethau Crefyddol.
- Tabl 3: Canlyniadau TGAU 2015: Pob Cwrs Byr Astudiaethau Crefyddol.
- Tabl 4: Canlyniadau TGAU 2014: Pob Cwrs Byr Astudiaethau Crefyddol.
- Tabl 5: Canlyniadau TGAU Safon Uwch 2015: Pob Astudiaethau Crefyddol

- Tabl 6:- Canlyniadau TGAU Safon Uwch 2014: Pob Astudiaethau Crefyddol

Yn ystod y drafodaeth a ddilynodd cytunwyd y byddai'r CH yn hysbysu'r Aelod Arweiniol dros Addysg o'r pryderon a fynegwyd gan yr Aelodau o ran y lleihad mewn niferoedd, ac y byddai cais yn cael ei wneud am weithredu a chymorth i ddelio gyda'r problemau a nodwyd.

PENDERFYNWYD *- yn ddibynnol ar yr uchod, y dylid derbyn a nodi Crynodeb Canlyniadau Arholiadau 2014-15.*

7 HOLIADUR CCYSAGC I YSGOLION

Soniodd y Cynghorydd Herio (CH) am yr adolygiad ar effaith Bagloriaeth Cymru ar Addysg Grefyddol. Eglurodd bod CCYSAG wedi anfon arolwg at bob ysgol i asesu eu hymatebion o safbwynt effaith Bagloriaeth Cymru, soniodd yn benodol ar yr effaith ar yr amserlen TGAU sydd wedi lleihau darpariaeth cyrsiau byr yn Sir Ddinbych.

Hysbyswyd Aelodau gan y CH bod yr ymatebion a dderbyniwyd, gan Benaethiaid a Phenaethiaid Adrannau, yn nodi nad oedd effaith negyddol wedi ei gael ar Addysg Grefyddol ar draws Sir Ddinbych, Wrecsam, Sir y Fflint a Chonwy o ran TGAU.

Cadarnhaodd y CH y byddai'r arolygon wedi eu cwblhau yn cael eu pasio ymlaen at CCYSAG.

PENDERFYNWYD *– y dylid derbyn yr adroddiad a nodi'r safbwynt.*

8 CWRICWLWM AM OES

Eglurodd y Cynghorydd Herio (CH) bod Huw Lewis, Gweinidog Addysg a Sgiliau, wedi cytuno i dderbyn holl argymhellion adolygiad yr Athro Donaldson o'r cwricwlwm. Mae dogfen 'Cwricwlwm am oes' wedi cael ei hysgrifennu i osod y cynlluniau ar gyfer sut y bydd y cwricwlwm newydd yn cael ei ddatblygu.

Rhoddwyd cyflwyniad PowerPoint gan y CH, oedd yn amlinellu datblygiad Cwricwlwm Cymru newydd fel y cynigiwyd gan y ddogfen Cwricwlwm am oes, ac amlinellwyd y meysydd amlycaf hyn o fewn y cyflwyniad gan y CH:-

- Cymwys am Oes – Cwricwlwm i Gymru ac am Oes
- Amlinelliad Dilyniant
- Rhagair Gweinidogol.
- Yr Athro Donaldson – Rhagair.
- Wyth Maes Hanfodol – Plannu'r Pedwar Diben
- Creu Cwricwlwm Newydd (Rhwydwaith Arloesol)
- Ymestyn a Hyrwyddo Profiadau Dysgwyr.
- Galluogi'r Iaith Gymraeg i Ffynnu.
- Datblygu Fframwaith Asesu a Gwerthuso newydd.
- Adeiladu Cymhwyster Ymarferwyr a Dysgwyr.

- Datblygiad Pellach y Rhwydwaith Arloesol – Camau 1, 2 a 3.
- Amserlenni – Dylunio Cwricwlwm a Datblygu'r Gweithlu drwy Ysgolion Arloesol – Model Posibl.

Darparwyd yr ymatebion canlynol i gwestiynau a materion a godwyd gan Aelodau:-

- Cytunodd y CH y gellid rhannu'r rhestr o ysgolion arloesol, oedd ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru, mewn cyfarfod CYSAG yn y dyfodol. Cytunwyd gwahodd yr ysgolion oedd ar y rhestr i gyfarfodydd CYSAG.
- Hysbyswyd Aelodau y byddai diwrnodau hyfforddi athrawon ar gael i aelodau o'r staff dysgu.

Yn dilyn trafodaeth bellach:-

PENDERFYNWYD *- Derbyn yr adroddiad a nodi'r cynnwys.*

9 Y DIWEDDARAF AM CYSAG A CHYDWEITHREDIAD O YSGOL I YSGOL

The Challenge Advisor GwE (CA) provided an update on the proposal to support school to school collaborative groups. He explained that schools in Denbighshire, Wrexham, Flintshire and Conwy had been asked if they wished to participate in school to school collaborative groups focusing on Religious Education and Collective Worship, with a view to promoting teacher representation through the school to school collaboration. The CA explained that schools had been given up until Friday, 13th February, 2016 to register, with approximately eight Denbighshire schools having expressed an interest.

The aim of the initiative had been to provide teachers with the opportunity to meet and interact, and possibly address the lack of teaching representation on SACRE. The Group acknowledged the difficulties experienced by teachers in attending meetings, and it was explained that it was intended to hold more SACRE meetings in schools.

RESOLVED *- that the report be received and its contents noted.*

10 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Mae cyfarfod nesaf CYSAG Sir Ddinbych wedi ei drefnu ar gyfer dydd Gwener, 20 Mehefin 2016 mewn lleoliad sydd i'w gadarnhau.

Roedd y Cadeirydd yn teimlo ei fod yn bwysig cael cynrychiolaeth o wahanol ysgolion ac y byddai hynny'n beth i'w groesawu. Cytunodd Aelodau gyda'r awgrym bod y CH yn gwahodd pob ysgol i fynychu cyfarfod CYSAG yn y dyfodol.

11 CCYSAGC

(A) Cofnodion CCYSAGC - 25 Tachwedd, 2015

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod Cymdeithas CYSAG Cymru (CCYSAGC) a gynhaliwyd ar 25 Tachwedd, 2015 yng Nghastell-nedd Port Talbot (wedi'u cylchredeg eisoes) er gwybodaeth i'r aelodau.

Tynnodd y CH sylw Aelodau at Dudalennau 4 a 5 cofnodion CCYSAG, oedd yn amlinellu'r prif newidiadau i'r TGAU: CBAB o safbwynt Astudiaethau Crefyddol. Rhoddodd y CH grynodeb o effaith y manylion newydd i'w Aelodau.

***PENDERFYNWYD** – yn ddibynnol ar nodi'r uchod, derbyn cofnodion cyfarfod CCYSAG a gynhaliwyd ar 25 Tachwedd, 2015.*

(b) Presenoldeb yng Nghyfarfod CCYSAGC – 8 Mawrth 2016

Cytunodd y Cadeirydd i gysylltu gyda'r CH ynghylch ei bresenoldeb posib yng nghyfarfod nesaf CCYSAG, a gynhelir yn Hwlffordd ar 8 Mawrth, 2016.

CYSAG Sir Ddinbych i gynnal cyfarfod gwanwyn CCYSAGC ar 23 Mehefin 2016.

Cadarnhawyd mai Sir Ddinbych fyddai'n cynnal cyfarfod gwanwyn CCYSAG i'w gynnal yn Rhuthun ar 23 Mehefin, 2016.

(d) Enwebiadau ar gyfer Aelodau newydd i Bwyllgor Gwaith CCYSAG.

Cylchredwyd copi o wahoddiad am enwebiadau ar gyfer Pwyllgor Gwaith CCYSAG yn y cyfarfod. Cytunodd Aelodau y dylid enwebu'r Parch. B Huw Jones ar gyfer Pwyllgor Gwaith CCYSAG.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.55 a.m.

<table>
<tr><td colspan="3">Cyngor Sir Ddinbych
Cyngor Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol
(CYSAG)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Dyddiad y Cyfarfod:</td><td></td></tr>
<tr><td>Eitem ar y Rhaglen:</td><td>5</td><td>DADANSODDI ADRODDIADAU AROLYGU</td></tr>
<tr><td colspan="3"><u>Cefndir yr Adroddiad:</u>

Mae’n ddyletswydd statudol ar CYSAG i fonitro darpariaeth Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd mewn ysgolion. Mae ganddyn nhw draddodiad hir o dderbyn adroddiadau arolygon Estyn ym mhob cyfarfod.</td></tr>
<tr><td colspan="3"><u>Pwrpas yr Adroddiad:</u>

Rhoi gwybod i aelodau am ganlyniadau Adroddiadau Arolygon diweddar Estyn ar ysgolion.</td></tr>
<tr><td colspan="3"><u>Argymhellion:</u>

▪ Derbyn yr adroddiad
▪ Anfon llythyr i bob ysgol i roi gwybod iddyn nhw bod adroddiad o’u harolwg wedi ei ystyried, i’w llongyfarch am yr elfennau da a nodwyd, ac i’w hatgoffa bod yr Uwch Ymgynghorydd Dysgu Addysg Grefyddol a’r Swyddogion Gwella Ysgolion ar gael i gynorthwyo gydag unrhyw faes sydd angen ei ddatblygu neu unrhyw fater sydd angen mynd i’r afael ag o.
▪ Y dylid gofyn i’r AALl ddosbarthu’r llythyrau i’r ysgolion perthnasol.</td></tr>
</table>

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Dadansoddiad o Adroddiadau Arolygu
CYSAG Sir Ddinbych

Haf 2016

(Adroddiadau a gyhoeddwyd yn nhymor y Gwanwyn)

5 ysgol

<table>
<tr><th>Ysgol</th><th>Dyddiadau</th><th>Arolygydd sy’n Adrodd</th></tr>
<tr><td>Ysgol Bro Elwern</td><td>Tachwedd 2015</td><td>Mervyn Jones</td></tr>
<tr><td colspan="3">Mae Ysgol Gynradd Bro Elwern ym mhentref Gwyddelwern wrth ymyl Corwen, Sir Ddinbych. Mae wedi’i ffedereiddio gydag Ysgol Betws Gwerfyl Goch. Mae'r ysgol yn darparu addysg ar gyfer disgyblion rhwng 3 ac 11 oed. Cymraeg yw’r iaith bob dydd a phrif gyfrwng y dysgu a'r addysgu. Cyflwynir Saesneg yn ffurfiol yng nghyfnod allweddol 2. Mae tua hanner y disgyblion yn dod o gartrefi Cymraeg eu hiaith. Nid oes unrhyw ddisgybl yn dod o gefndir lleiafrifol ethnig. Caiff disgyblion eu derbyn i'r dosbarth meithrin ar sail llawn-amser ym mis Medi yn dilyn eu trydydd pen-blwydd. Yn ystod yr arolygiad, roedd 44 o ddisgyblion ar y gofrestr. Maent yn cael eu haddysgu gan ddau o athrawon llawn-amser mewn dau ddosbarth oedran cymysg. Mae tua 10% o'r disgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim, sydd yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae tua 7% ar gofrestr anghenion dysgu ychwanegol yr ysgol. Mae’r nifer yn sylweddol is na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru. Nid oes gan unrhyw ddisgybl ddatganiad o anghenion addysgol arbennig.</td></tr>
<tr><td>Ysgol Bryn Collen</td><td>Tachwedd 2015</td><td>Mrs Linda Jane Williams</td></tr>
<tr><td colspan="3">Mae Ysgol Bryn Collen yn nhref Llangollen yn awdurdod lleol Sir Ddinbych. Mae'r adeilad yn cael ei rannu gydag ysgol arall sy'n darparu addysg Gymraeg. Mae'r ysgol yn darparu ar gyfer disgyblion rhwng tair ac un ar ddeg oed. Ar hyn o bryd, mae 170 o ddisgyblion ar y gofrestr, gan gynnwys 22 sy'n mynychu'r feithrinfa yn rhan-amser. Mae wyth o ddosbarthiadau prif ffrwd gyda phlant o’r un oedran.
Y cyfartaledd tair blynedd ar gyfer cyfran y disgyblion sy’n gymwys i gael prydau ysgol am ddim yw 16%. Mae hyn yn is na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru, sef 20%. Mae'r ysgol wedi nodi bod gan tua 16% o ddisgyblion anghenion dysgu ychwanegol, sy'n is na chyfartaledd Cymru. Mae gan ychydig iawn o ddisgyblion ddatganiadau o anghenion addysgol arbennig. Mae bron pob un o'r disgyblion o ethnigrwydd gwyn Prydeinig ac mae ychydig o ddisgyblion yn siarad Saesneg fel iaith ychwanegol. Mae ychydig iawn o ddisgyblion yn siarad Cymraeg fel iaith gyntaf.</td></tr>
<tr><td>Ysgol Clawdd Offa</td><td>Chwefror 2016</td><td>Richard Hawkley</td></tr>
<tr><td colspan="3">Mae Ysgol Clawdd Offa ym Mhrestatyn yn Sir Ddinbych. Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn byw yn lleol. Mae tua 32% o'r disgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim. Mae hyn yn llawer uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (20%). Mae nifer y disgyblion ar y gofrestr yn cynyddu'n gyflym. Ar hyn o bryd, mae gan yr ysgol 409 o ddisgyblion, gan gynnwys 47 disgybl sy'n mynychu'r dosbarth meithrin yn rhan-amser. Mae hyn yn cymharu â thipyn dros 300 o ddisgyblion dwy flynedd yn ôl. Mae 16 dosbarth. Mae'r ysgol yn derbyn disgyblion i'r dosbarth meithrin yn dair oed. Ychydig iawn o’r disgyblion sy’n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol. Nid oes gan unrhyw ddisgybl ddatganiad o anghenion addysgol. Mae'r ysgol yn nodi 24% o'r disgyblion fel rhai sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. Saesneg yw prif iaith y cartref i’r rhan fwyaf o ddisgyblion. Ychydig iawn o ddisgyblion a ddaw o gefndir lleiafrifol ethnig neu sy’n defnyddio'r Gymraeg fel eu hiaith gyntaf. Mae tua 6% o’r disgyblion yn derbyn cymorth gyda Saesneg fel iaith ychwanegol. Nid yw’r ysgol wedi gwahardd unrhyw ddisgyblion o fewn y flwyddyn ddiwethaf.</td></tr>
<tr><td>Ysgol Llanfair DC</td><td>Rhagfyr 2015</td><td>Sioned Hywel Thomas</td></tr>
<tr><td colspan="3">Mae Ysgol Llanfair Dyffryn Clwyd yn ysgol ddwyieithog sydd wedi'i lleoli tua dwy filltir o dref Rhuthun. Mae'n gwasanaethu pentrefi Llanfair a Phwllglas a'r ardal gyfagos ac fe'i cynhelir gan awdurdod lleol Sir Ddinbych. Mae saith deg tri y cant o ddisgyblion presennol yr ysgol yn dewis cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae 102 o ddisgyblion ar y gofrestr, gan gynnwys 13 o ddisgyblion oedran meithrin. Caiff plant eu derbyn ar sail rhan-amser ym mis Medi sy’n dilyn eu pen-blwydd yn dair oed ac ar sail llawn-amser yn y mis Medi canlynol. Mae'r ysgol yn cael ei threfnu’n chwe dosbarth, gyda dau ohonynt yn cynnwys disgyblion oedran cymysg.
Daw pedwar deg naw y cant o'r disgyblion o gartrefi Cymraeg eu hiaith. Mae tua 5% o'r disgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim, sydd yn is na'r cyfartaledd sirol a chenedlaethol. Ychydig iawn o ddisgyblion a ddaw o gefndir lleiafrifol ethnig. Mae tua 17% o'r disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol, sydd ychydig yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Nid oes unrhyw ddisgybl gydag anghenion addysgol arbennig.</td></tr>
<tr><td>Ysgol Gynradd Gatholig Mair</td><td>Ionawr 2016</td><td>Mr Richard Lloyd</td></tr>
<tr><td colspan="3">Mae Ysgol Gynradd Gatholig Mair yn y Rhyl, yn awdurdod lleol Sir Ddinbych.
Mae gan yr ysgol 334 o ddisgyblion rhwng tair ac un ar ddeg oed ar y gofrestr, gan gynnwys 42 sy’n mynychu'r feithrinfa ar sail rhan-amser. Mae 13 dosbarth yn yr ysgol. Mae tua 27% o'r disgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim. Mae hyn yn uwch na'r cyfartaledd ar</td></tr>
</table>

gyfer Cymru (20%). Mae’r ysgol wedi nodi fod gan oddeutu 20% o ddisgyblion anghenion dysgu ychwanegol. Ychydig iawn o ddisgyblion sydd â datganiad o anghenion addysgol arbennig. Mae tua 74% o'r disgyblion o ethnigrwydd gwyn Prydeinig. Mae lleiafrif o ddisgyblion o dras Ewropeaidd, Asiaidd, Tsieineaidd, hil gymysg neu dras arall. Mae tua 24% o'r disgyblion yn siarad iaith heblaw Saesneg yn y cartref. Roedd pedwar gwaharddiad cyfnod penodol yn ystod y llynedd.

SYLWADAU CADARNHAOL

Perfformiad Cyfredol:

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r Canlyniadau?
Safonau

- Mae disgyblion Blwyddyn 6, er enghraifft, yn defnyddio eu medrau’n effeithiol mewn ymchwiliad gwyddonol i gofnodi eu rhagfynegiadau a'u canfyddiadau. Mewn hanes, maent yn defnyddio arddull dyddiadur i drafod camau a gymerwyd gan y swffragetiaid ac mewn addysg grefyddol maent yn cofnodi agweddau ar y Pentecost. (Bryn Collen)

Lles:

- Mae llawer o ddisgyblion yn cyfrannu'n briodol at y gymuned leol drwy gymryd rhan mewn gwasanaethau, cyngherddau a gweithgareddau i ddathlu hanes cyn Dywysog Cymru, Owain Glyndŵr. Mae hyn yn codi eu hymwybyddiaeth o'u cyfrifoldebau cymunedol. (Bro Elwern)

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?

Profiadau dysgu:

- Mae'r ysgol yn darparu ystod eang o brofiadau dysgu diddorol sy'n ennyn diddordeb y disgyblion yn dda. Mae'n cwrdd â gofynion y Cyfnod Sylfaen, y Cwricwlwm Cenedlaethol a'r maes llafur cytunedig ar gyfer addysg grefyddol. (Bro Elwern)
- Mae'r cwricwlwm yn darparu cyfleoedd addas i ddisgyblion ddysgu am ddinasyddiaeth fyd-eang, mae cysylltiadau da gydag ysgolion yn Lesotho a Nepal, sy'n codi eu hymwybyddiaeth o fywyd plant mewn ardaloedd sy'n wahanol iawn i Gymru. (Bro Elwern)
- Mae staff yn datblygu ymwybyddiaeth y disgyblion o ddinasyddiaeth fyd-eang yn llwyddiannus trwy waith ar fasnach deg, cysylltiadau ag ysgolion yn yr Eidal a Nepal, a thrwy waith yn ystod yr Eisteddfod Ryngwladol. (Bryn Collen)
- Mae'r ysgol yn hyrwyddo dinasyddiaeth fyd-eang yn llwyddiannus trwy waith pwnc ar wledydd eraill o gwmpas y byd. (Clawdd Offa)
- Mae'r ysgol yn darparu profiadau cyfoethog trwy gynllunio parhaus sy'n bodloni gofynion y Fframwaith Rhifedd a Llythrennedd, y Cwricwlwm Cenedlaethol, egwyddorion y Cyfnod Sylfaen ac addysg grefyddol yn llwyddiannus. (Llanfair DC)
- Mae'r ysgol yn darparu ystod werthfawr o brofiadau i ddisgyblion ehangu eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o ddatblygiad cynaliadwy a dinasyddiaeth fyd-eang. Mae hyn yn cynnwys astudio gwledydd fel Ethiopia, cynnal wythnos Tseineaidd a gweithgareddau ysgol goedwig. O ganlyniad, mae dealltwriaeth disgyblion o faterion amgylcheddol a materion byd-eang yn datblygu'n dda. (Llanfair DC)

- Mae trefniadau i ddatblygu disgyblion fel dinasyddion byd-eang yn nodwedd gref o'r ysgol. Mae'r ysgol yn cymryd pob cyfle i ddathlu amrywiaeth o fewn cymuned yr ysgol a'r byd ehangach yn llwyddiannus, er enghraifft trwy astudiaethau o ddiwylliannau a chysylltiadau eraill gydag ysgol yn Ethiopia. (Ysgol Mair)

Gofal, cymorth ac arweiniad:

- Mae'r ysgol yn hyrwyddo datblygiad ysbrydol, moesol a diwylliannol y disgyblion yn llwyddiannus trwy ddarparu gwasanaethau addoli ar y cyd a thrwy weithgareddau cwricwlwm ehangach. Gwahoddir ymwelwyr i arwain yr addoliad ac mae cyfleoedd i ddisgyblion fyfyrio ar destunau cyfoes, megis gofalu am yr amgylchedd ac ystyried plant a phobl sy'n llai ffodus na hwy eu hunain. Caiff hyn ei adlewyrchu yn yr ymdrechion i godi arian ar gyfer pobl Nepal ar ôl y daeargryn yn 2014. (Bro Elwern)
- Caiff y disgyblion lawer o gyfleoedd i ddatblygu eu dealltwriaeth o faterion moesol a chymdeithasol. Mae'r ysgol yn hyrwyddo datblygiad diwylliannol y disgyblion yn dda trwy ystod o ymweliadau ac ymwelwyr, gan gynnwys gwaith gyda Gŵyl Fringe Llangollen. (Bryn Collen)
- Caiff y disgyblion lawer o gyfleoedd gwerthfawr i ddatblygu eu dealltwriaeth o faterion moesol a chymdeithasol. Mae'r ysgol yn hyrwyddo datblygiad diwylliannol y disgyblion yn dda trwy ystod o ymweliadau a chyfleoedd i ddysgu am y Flwyddyn Newydd Tsieineaidd, er enghraifft. Mae gweithredoedd o addoli ar y cyd bob dydd yn rhoi cyfleoedd addas i ddisgyblion fyfyrio a datblygu eu hymwybyddiaeth ysbrydol yn briodol. (Clawdd Offa)
- Mae'r ysgol yn darparu'n dda iawn ar gyfer datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol y disgyblion. Mae'r gwasanaethau boreol a chyfleoedd i fyfyrio'n rhan amlwg ym mywyd yr ysgol ac yn hyrwyddo datblygiad ysbrydol y disgyblion yn effeithiol. Mae hyn yn cynnwys ymweliadau rheolaidd gan y ficer a gwasanaethau 'Agor y Llyfr', ac o ganlyniad, mae gwerthoedd fel tegwch yn cael eu meithrin yn dda. (Llanfair DC)
- Mae profiadau dysgu yn rhoi cyfleoedd gwerthfawr i'r disgyblion ddatblygu eu dealltwriaeth yn ysbrydol, yn foesol, yn gymdeithasol ac yn ddiwylliannol. Mae sesiynau addoli ar y cyd ac amser cylch yn galluogi disgyblion i ystyried eu gwerthoedd a'u credoau eu hunain, yn ogystal â theimladau a safbwyntiau pobl eraill. Mae'r holl ddisgyblion yn ymweld â'r eglwys leol ar gyfer dathliadau, yn enwedig adeg y Nadolig, y Pasg a'r offeren i'r rhai sy'n gadael. Mae'r ysgol yn dathlu ei phoblogaeth amrywiol yn llwyddiannus trwy gydol y flwyddyn mewn digwyddiadau fel wythnos ryngwladol, lle mae disgyblion yn dysgu am ddiwylliannau a chredoau eraill. (Ysgol Mair)

Yr Amgylchedd Dysgu:

- Mae gan yr ysgol bolisïau, cynlluniau a gweithdrefnau sy'n sicrhau cyfle cyfartal i bob disgybl ac sy'n hyrwyddo cydraddoldeb yn llwyddiannus. Mae parch at amrywiaeth hiliol a chydraddoldeb yn cael eu hyrwyddo'n llwyddiannus. (Bro Elwern)
- Mae'r ysgol yn darparu amgylchedd cynhwysol a chroesawgar i'r holl ddisgyblion. Mae'r holl staff yn trin disgyblion yn gyfartal ac yn hyrwyddo amrywiaeth yn llwyddiannus. (Bryn Collen)
- Mae'r ysgol yn gymuned gynnes, groesawgar a chynhwysol. Mae'r ethos gofalgar yn annog disgyblion i gael parch a goddefgarwch tuag at eraill. (Clawdd Offa)

- Mae'r ysgol yn amgylchedd gofalgar a chefnogol sy'n gwerthfawrogi pob disgybl yn gyfartal. Mae ymrwymiad yr ysgol i ddathlu amrywiaeth yr holl ddisgyblion yn nodwedd amlwg o'i gwaith. O ganlyniad, mae diwylliant o ofal, goddefgarwch a pharch at ei gilydd yn treiddio drwy'r ysgol. (Ysgol Mair)

Cwestiwn Allweddol 3: Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?

Arweinyddiaeth

- Mae'r pennaeth yn hyrwyddo cymuned ofalgar, gynhwysol ar gyfer yr ysgol yn seiliedig ar ei hethos Cristnogol cryf. Mae'n rhannu hyn yn llwyddiannus gyda'r holl ddisgyblion, staff, llywodraethwyr a rhieni. O ganlyniad, mae pob aelod o gymuned yr ysgol yn cael ymdeimlad cryf o berthyn. (Ysgol Mair)

Gweithio mewn Partneriaeth:

- Mae staff yn gwneud cysylltiadau helaeth, pwrpasol gyda'r gymuned leol, gan gynnwys cymryd rhan yng ngwasanaeth lleol Sul y Cofio a gorymdaith yr Eisteddfod Ryngwladol, i wella cyfleoedd dysgu disgyblion yn llwyddiannus. Mae'r cysylltiadau hyn yn hyrwyddo moeseg gref o gyfranogiad cymunedol ym mywyd a gwaith yr ysgol. (Bryn Collen)

Cyngor Sir Ddinbych **Cyngor Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol (CYSAG)**		
Dyddiad y Cyfarfod:		14 Chwefror 2014
Eitem ar y Rhaglen:	**6**	CYDWEITHIO YSGOL I YSGOL - DIGWYDDIAD LANSIO
Cefndir i'r Cyflwyniad: Bydd GwE yn gweithio gyda CYSAG i ddarparu cyfleoedd i ysgolion weithio gyda'i gilydd i gefnogi Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd.		
Pwrpas y Cyflwyniad: Derbyn cyflwyniad ynglŷn â'r lansiad gwaith cydweithio ysgol i ysgol a gynhelir yn Eglwys y Santes Fair, Sir Ddinbych, 30 Mehefin, 2016 a San Silyn, Wrecsam, 7 Gorffennaf, 2016.		
Argymhellion: • Derbyn yr adroddiad. • Ystyried unrhyw gamau pellach y gallai fod yn ofynnol		

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

The wonderful world of RE

Fyd Rhyfeddol AG

RE is a unique Subject!

Mae AG yn bwnc unigrywl

Foundation Phase

Children should (through stories, activities and experiences) be given opportunities to:

Ask and explore more complex questions (including personal, religious, spiritual and moral questions) about the world, human experience and aspects of religion.

Children should (through stories, activities and experiences) be given opportunities to:

Gain insight into religion, religious people and religious aspects of life.

Children should (through stories, activities and experiences) be given opportunities to:

Explore how religion has influenced and guided people's lives, past and present, including the emphasis of religion on spirituality and religious experience, in Wales and the wider world.

Children should (through stories, activities and experiences) be given opportunities to:

Explore our responsibility and the responsibility of religion for living things and the natural world.

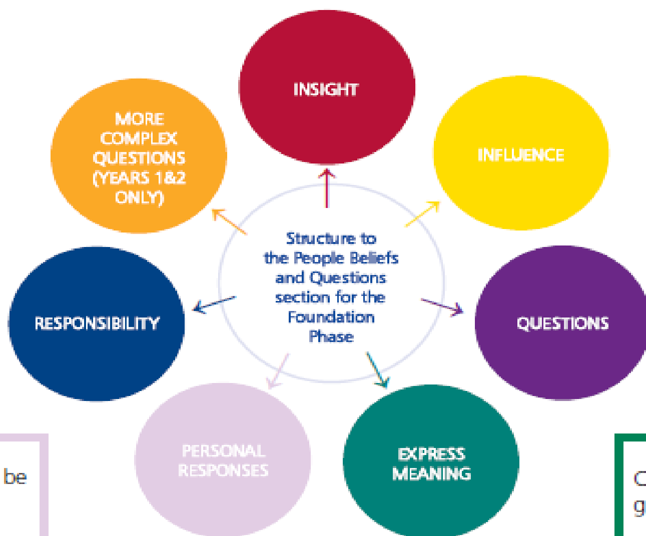

Children should (through stories, activities and experiences) be given opportunities to:

Pose questions about beliefs, values and actions that arise from exploration.

Children should (through stories, activities and experiences) be given opportunities to:

Express personal responses to personal, religious and moral questions.

Children should (through stories, activities and experiences) be given opportunities to:

Investigate and express meaning (including religious meaning) through signs, symbols, artefacts and imagery.

Cyfnod Sylfaen

Canllawiau Atodol ar gyfer y Maes Llafur Cytûn Diwygiedig ar gyfer Addysg Grefyddol

Dylid rhoi cyfle (trwy straeon, gweithgareddau a phrofiadau) i blant:

Ofyn ac archwilio cwestiynau mwy cymhleth (gan gynnwys cwestiynau personol, crefyddol, ysbrydol a moesol) ynghylch y byd, profiad dynol ac agweddau ar grefydd.

Dylid rhoi cyfle (trwy straeon, gweithgareddau a phrofiadau) i blant:

sicrhau mewnwelediad i grefydd, pobl grefyddol ac agweddau crefyddol ar fywyd

Dylid rhoi cyfle (trwy straeon, gweithgareddau a phrofiadau) i blant:

archwilio sut mae crefydd wedi dylanwadu ac arwain bywydau pobl, yn y gorffennol a'r presenol, gan gynnwys pwyslais crefydd ar yr ysbrydol ac ar brofiad crefyddol, yng Nghymru a'r byd ehangach

Dylid rhoi cyfle (trwy straeon, gweithgareddau a phrofiadau) i blant:

Archwilio ein cyfrifoldeb a chyfrifoldeb crefydd dros bethau byw a'r byd naturiol.

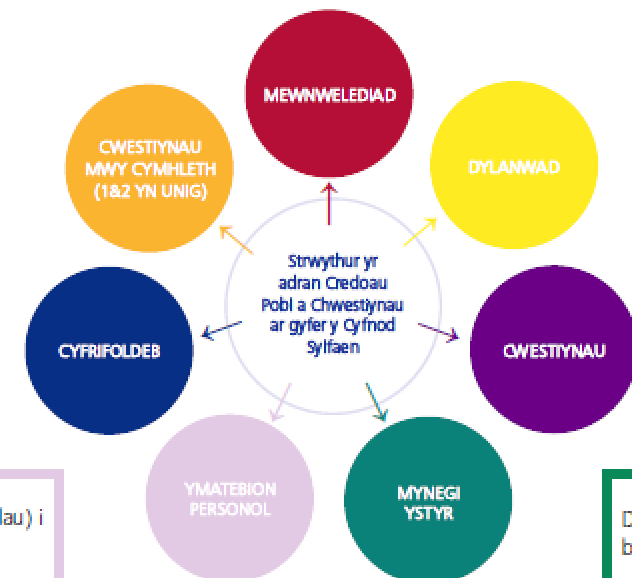

Dylid rhoi cyfle (trwy straeon, gweithgareddau a phrofiadau) i blant:

ofyn cwestiynau ynghylch credoau, gwerthoedd a gweithredoedd sy'n deillio o archwiliad.

Dylid rhoi cyfle (trwy straeon, gweithgareddau a phrofiadau) i blant:

fynegi ymatebion personol i gwestiynau personol, crefyddol a moesol.

Dylid rhoi cyfle (trwy straeon, gweithgareddau a phrofiadau) i blant:

archwilio a mynegi ystyr (gan gynnwys ystyr grefyddol) trwy arwyddion, symbolau, arteffactau a delweddau.

Religious Education in the Foundation Phase…

CONWY

CYNGOR Sir Ddinbych Denbighshire COUNTY COUNCIL

CYNGOR Sir y Fflint Flintshire COUNTY COUNCIL

Addysg Grefyddol yn y Cyfnod Sylfaen…

Cefnogi Cwricwlwm – Curriculum Support
Cefnogi Gwelliant Ysgol – Supporting School Improvement

Foundation Phase

Skill 1) Exploring and experimenting with new learning opportunities, including role play, visiting special/religious places, making and using artefacts and foods and ICT.

Writing Areas Write stories, what did you think about the story? prayers, list of rules	**Listening Centre** Discuss the stories, Joseph and his coat, how would you feel if you were one of his brothers?	**Wet/Dry Sand** Coloured sands, Rangoli patterns, Moses in the desert, parable of the wise and foolish builders	**Water** Jesus Calming the storm, Noah, Jonah, river Ganges, baptism	**Construction** Make a Noah's ark, build a church, synagogue, temple/mandir, peg boards to make Rangoli patterns
Book Area Children's bible etc… children's bible and other relevant stories	**Puppet Theatre** Shadow puppet Ramayana (Rama and Sita)	**Workshop** stained glass windows, make a menorah, gregors (Esther) animal masks	**Malleable** Make Deva pots, picnic (feeding 5000), matzov bread, menorahs	**Long Ago** Florence Nightingale, William Morgan bible, Mary Jones
Small/Story World Noah's ark, life of Jesus, parables, Hanukkah, Ramayana, 10 plagues	**Music Area** Action songs, children make up songs	**Snack** Divali sweets, Indian food, Jewish Challah bread, Easter Chocolate	**Painting** Rangoli patterns, characters from Noah's ark, hand painting (mendhi patterns)	**Home and Far away** Christmas around the world, visits to places of worship
Creative Dance and performance Noah – move like an animal, Move like monkey king (Divali)	**Home Corner** Turn into Noah's ark, turn into a Sukkoth, clean before any festival	**ICT** Stained Glass windows (2 paint programme). Use Bee-Bot to find Mary and Joseph, 'Lets Celebrate' (bbc cbbies website)	**Investigational Seasonal** Menorah, various cards, decorations, presents, diva lamps	**Curriculum Cymraeg** Welsh prayers, hymns, stories, visits to welsh chapels, welsh saints William Morgan bible, Mary Jones, St Dwynwen's
Outside Areas Construct a large ark, make a large rangoli pattern, find Sita, Mary or Joseph	**Block Area** Make a church, Synagogue or Temple	**Maths area** Counting Noah's animals, how many of the class have been to a wedding?	**Quiet/reflective area** Books relating to the stories, artefacts, calm music	**Role Play/Dress up** Wedding, Christening, Ramayana, Hanukkah, Synagogue boys and girls sit apart

Cyfnod Sylfaen

Cyfleoedd Integreiddio: Dyma'r meysydd a nodwyd o'r meysydd darparu a awgrymwyd gan Sir y Fflint:

Ardaloedd Ysgrifennu Ysgrifennu straeon, emosiynau, teimladau, barn, allweddeiriau ac ati...	**Canolfan Gwrando** Trafod ystyr y straeon neu'r cwestiynau sy'n fwy cysylltiedig ag ABCh - amser cylch yn aml	**Tywod Gwlyb/Sych** Actio straeon perthnasol, gofyn sut mae'r cymeriadau'n teimlo	**Dŵr** Actio straeon perthnasol gofyn sut mae'r cymeriadau'n teimlo	**Adeiladu** Gwneud adeiladau o strwythurau mewn straeon, gofyn sut mae'r adeiladau'n gwneud i ni deimlo
Ardal Llyfrau Cael llyfrau o'r straeon amrywiol, beibl y plant ac ati...	**Theatr Bypedau** Actio straeon perthnasol, gofyn i'r cymeriadau actio sut maen nhw'n teimlo. Actio rhannu ac ati...	**Gweithdy** Cynllunio a gwneud eitemau yng nghyswllt y straeon neu'r gweithgareddau crefyddol - pypedau, cardiau ac ati...	**Clai ac ati** Creu eitemau o'r straeon	**Amser maith yn ôl** Hanes diweddar, Florence Nightingale neu straeon am Seintiau mwy diweddar...
Byd Bach/Stori Actio straeon perthnasol, gofyn sut mae'r cymeriadau'n teimlo	**Ardal Cerddoriaeth** Mae digonedd o ganeuon actol yng nghyswllt straeon o'r Beibl ar y rhyngrwyd...er enghraifft www.max7.org	**Byrbrydau** Mae gan lawer o wyliau crefyddol fwydydd penodol y gallwch chi eu rhannu yn ystod amser/maes byrbrydau	**Peintio** Peintio gwahanol gymeriadau o'r straeon, gofynnwch sut mae'r cymeriadau'n teimlo	**Gartref a phell i ffwrdd** Cyfleoedd i gymharu arferion crefyddol â phrofiad y plant eu hunain (Nadolig o amgylch y byd)
Dawnsio Creadigol a Pherfformio Actio'r straeon, creu dawns neu gân	**Cornel Cartref** Glanhau'r tŷ cyn dathliadau, addurniadau, actio seremonïau crefyddol	**TGCh** Bydd gwahanol wefannau'n gallu helpu gydag Addysg Grefyddol a TGCh, gwneud lluniau ac ysgrifennu hefyd	**Gwaith ymchwil tymhorol** Lluniau, gwrthrychau, arteffactau, cardiau	**Cwricwlwm Cymraeg** Beth fyddai Cristion, Hindŵ neu Iddew yng Nghymru yn ei ddathlu...
Ardaloedd y Tu Allan Actio straeon, teithiau,	**Ardal Blociau** Gwneud adeiladau o strwythurau mewn straeon, gofyn sut mae'r adeiladau'n gwneud i ni deimlo	**Ardal Mathemateg** Defnyddio eitemau crefyddol fel cownteri? Gwneud tabl o faint o bobl sy'n meddwl...	**Ardal ddistaw/myfyrio** Llyfrau, lluniau, cerddoriaeth er mwyn galluogi disgyblion i feddwl am straeon, nhw eu hunain ac ati...	**Chwarae Rôl/Gwisgo i fyny** Darparu dillad ac arteffactau sy'n gysylltiedig â'r straeon y sonnir amdanynt

KS2/CA2

Supplementary Guidance Material for the Revised Agreed Syllabus - **THE THREE INTERRELATED CORE SKILLS (KS2 - POST 16)**

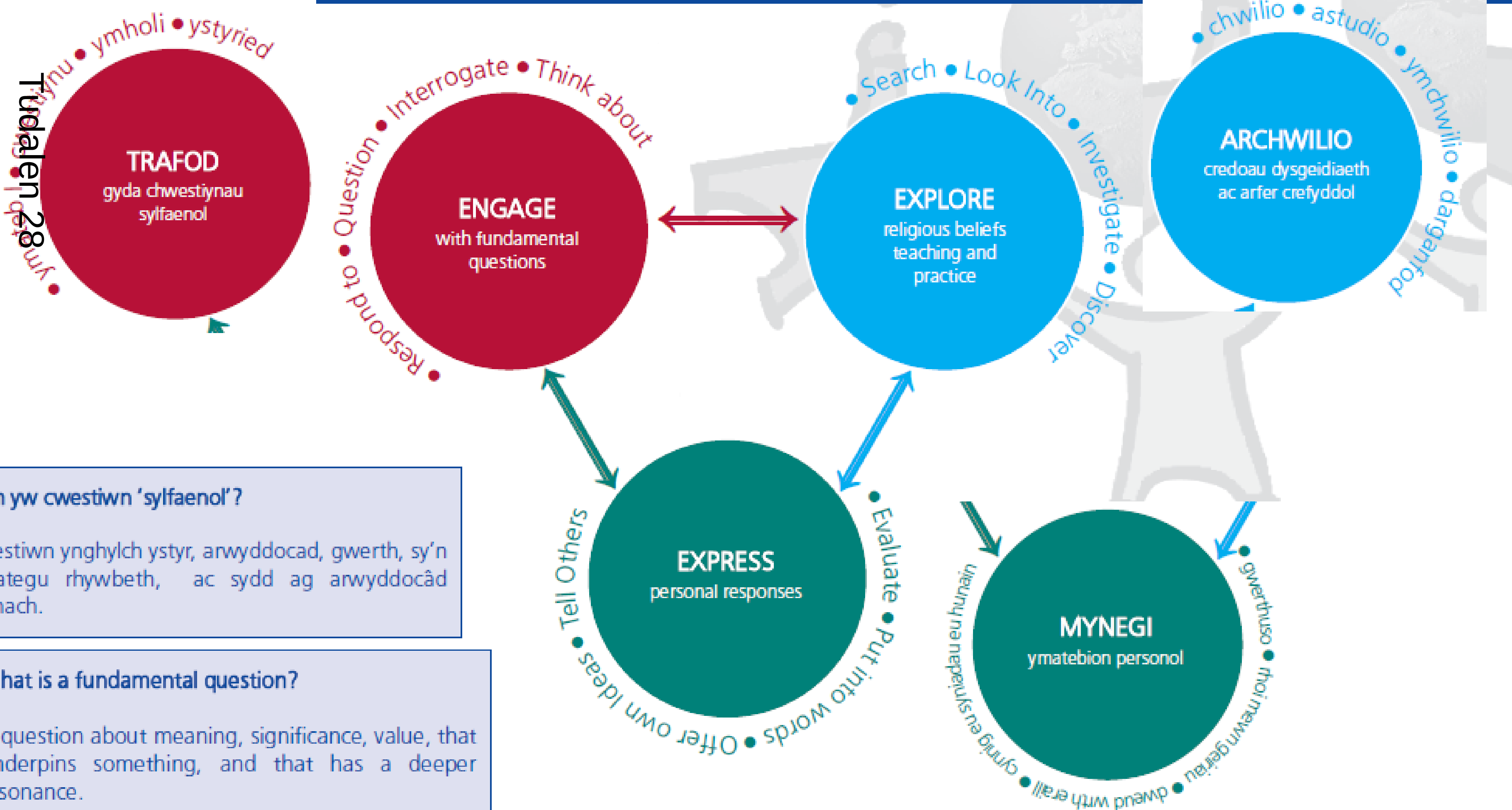

Beth yw cwestiwn ‘sylfaenol’?

Cwestiwn ynghylch ystyr, arwyddocad, gwerth, sy’n tanategu rhywbeth, ac sydd ag arwyddocâd dyfnach.

What is a fundamental question?

A question about meaning, significance, value, that underpins something, and that has a deeper resonance.

Question • Interrogate • Think about
ENGAGE
with fundamental questions

ymateb i • cwestiynu • ymholi • ystyried
TRAFOD
gyda chwestiynau sylfaenol

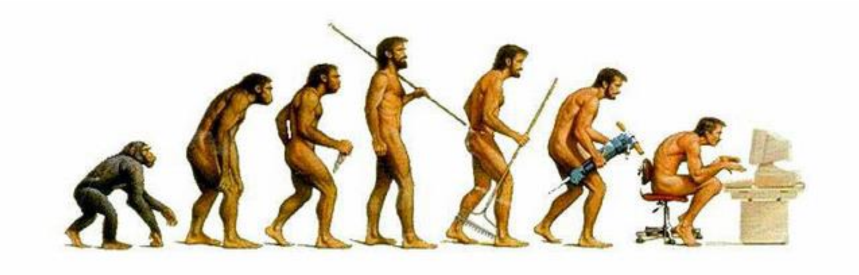

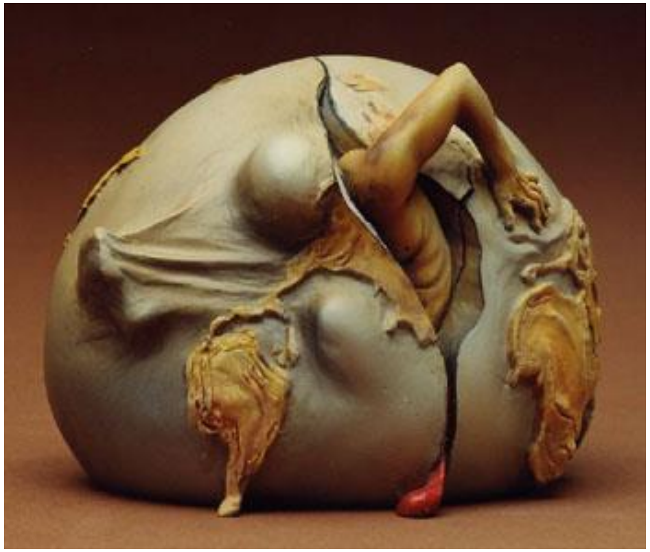

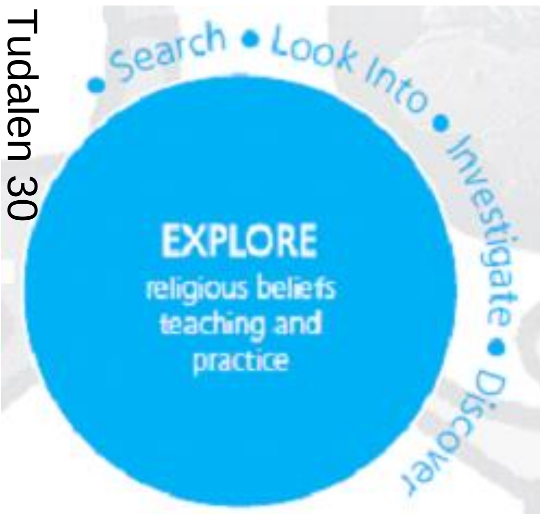
Search • Look Into • Investigate • Discover
EXPLORE
religious beliefs teaching and practice

chwilio • astudio • ymchwilio • darganfod
ARCHWILIO
credoau dysgeidiaeth ac arfer crefyddol

THE FIVE PILLARS OF ISLAM

THE SEDER MEAL

CHRISTIAN CEREMONIES

EXPRESS
personal responses
Tell Others
Evaluate
Put into words
Offer own ideas

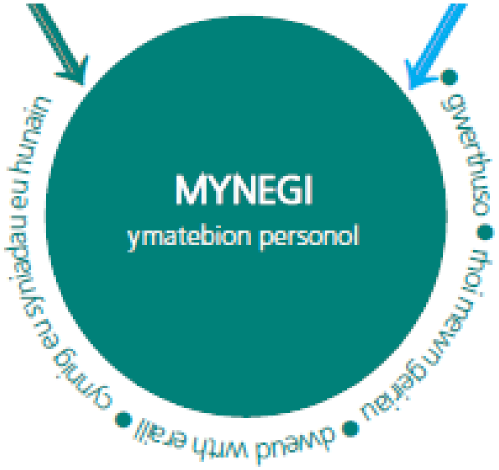
MYNEGI
ymatebion personol
gwerthuso
rhoi mewn geiriau
dweud wrth eraill
cynnig eu syniadau eu hunain

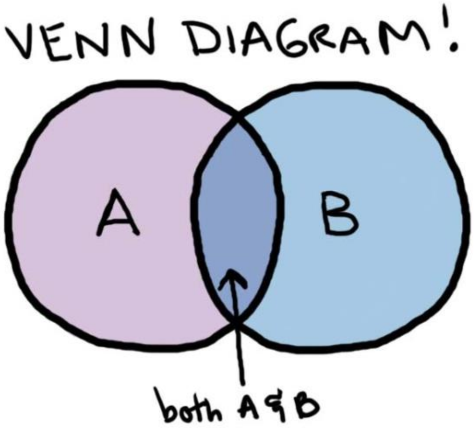
VENN DIAGRAM!
A
B
both A&B

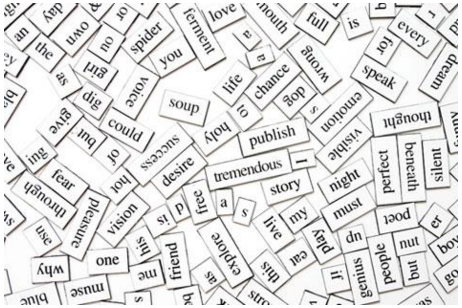

Levelling

What do they need to improve?

Where are they?

Where have they come from?

Levelling

Supplementary Guidance for the Revised Agreed Syllabus for Religious Education

about their own experiences, the world around them and aspects of religion.	
4	**Discuss own** and **others' responses**
3	**Discuss** questions, give opinions
2	**Ask** questions, **suggest** answers
1	**Talk** about

Levelling

… beliefs, teachings and practices investigated. … importance to others	
4	**Describe** and **begin to explain**; Give **specific examples** of affects; Begin to **identify** similarities/ differences
3	**Describe** some **basic**; Describe how some **affect** believer’s lives
2	**Recall** and **communicate** simply; Suggest in simple terms **why important**
1	**Recall** and **respond** to some basic; show **some awareness** …are special

Levelling

Beliefs… Credoau…	Teachings… Dysgeidiaethau…	Practices… Arferion…..
Love your neighbour	Mark 12:28-31 Good Samaritan	Charities
Adults at 13	Midrash (Jewish book)	Bar Mitzvah

Tudalen 35

Teachings affect beliefs and are out worked by practices

Levelling

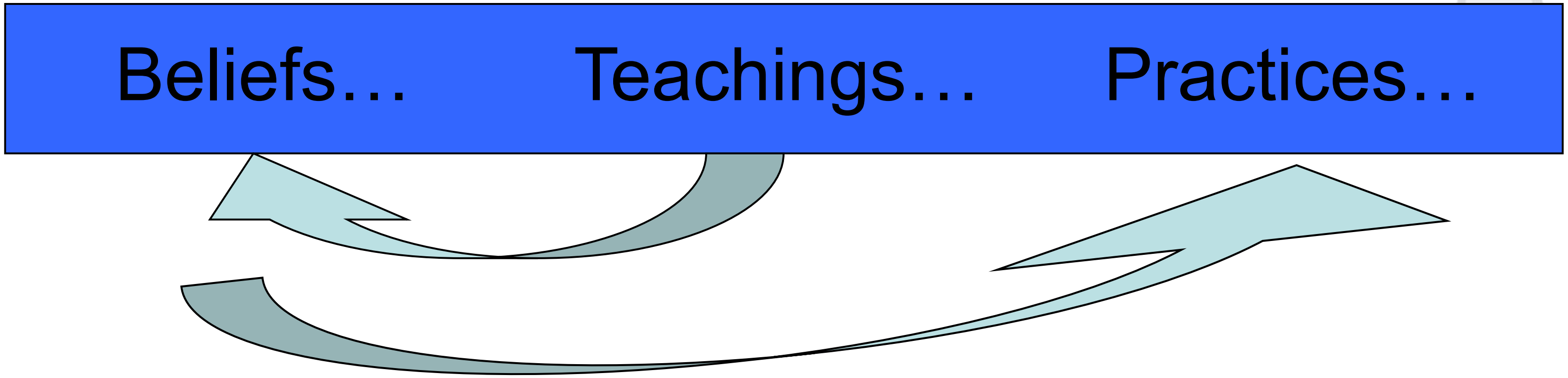

Teachings affect beliefs and are out worked by practices

Levelling

Supplementary Guidance for the Revised Agreed Syllabus for Religious Education

… their opinions … opinions of others	
4	**Explain** in **simple** terms… how differ
3	**Describe** their own … in simple terms comment on others
2	**Talk** in **simple terms** … own/others
1	**Recognise own** and **others** similar or different

Levelling

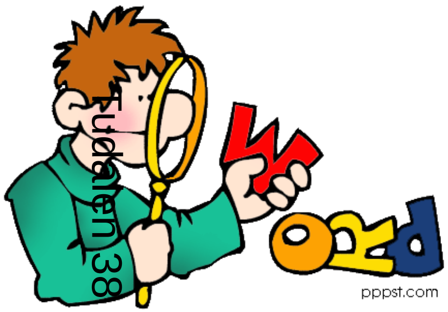

	… using vocabulary
4	**Recognise** some religious symbols; use religious vocabulary
3	**Begin to recognise** symbols; use religious vocabulary
2	**Use simple** vocabulary
1	**Use simple** vocabulary **on occasion**

Lesson Ideas?

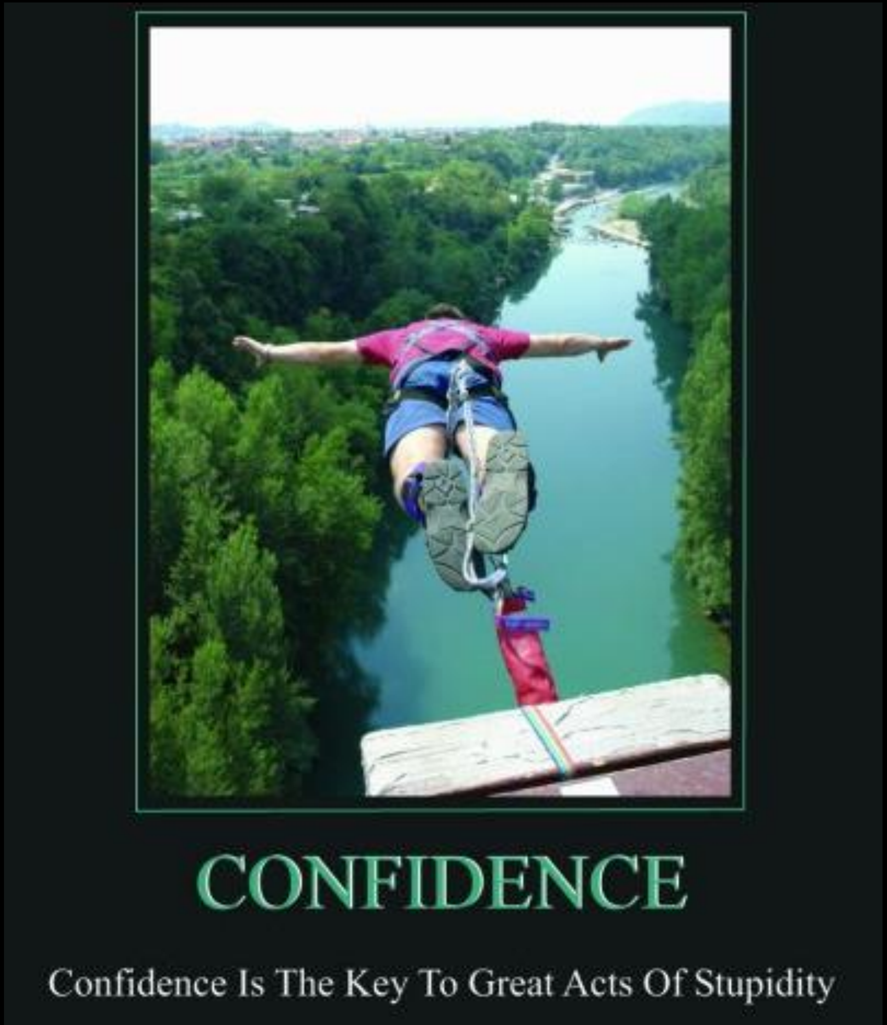

NEWS: Rejoice! The Garden of Eden poster now available!
The Brick Testament
The world's largest, most comprehensive illustrated Bible.
news | press | about | shop
Search
NEW Genesis
Garden of Eden, Cain and Abel, The Flood, Sodom & Gomorrah...
38 stories with 616 illustrations
N S V C
Exodus
Burning Bush, Plague of Frogs, Ten Commandments, The Golden Calf...
31 stories with 431 illustrations
N S V
Wilderness
The Fire of Yahweh, Moses and Aaron Doomed, God Sends Snakes...
25 stories with 271 illustrations
N S V C
The Law
Settling Disputes, Sexual Discharges, Homosexuality, Prisoners of War...
33 stories with 227 illustrations
N S V C
Joshua
Crossing of the Jordan, Massacre of Jericho, Twenty-Two Kingdoms Massacred...
14 stories with 185 illustrations
N S V C
King Solomon
The Two Prostitutes, The Queen of Sheba, 500,000 Israelites Killed ...
33 stories with 287 illustrations
N S V C
Job
Meet Job, God Makes Wager with Satan, God Tortures Job...
8 stories with 100 illustrations
S V
The Life of Jesus
Jesus is Born, Jesus Walks on Water, The Last Supper, The Crucifixion...
31 stories with 397 illustrations
N V C
The Teachings of Jesus
On Love, On Forgiveness, On Wealth, On Lust, On Divorce...
18 stories with 103 illustrations
N S V C
BANK
The Parables of Jesus
Parable of the Harsh Master, Parable of the Tortured Debtor...
Internet
100%

Parable of the wise and foolish builders:

Matthew 7:24-27

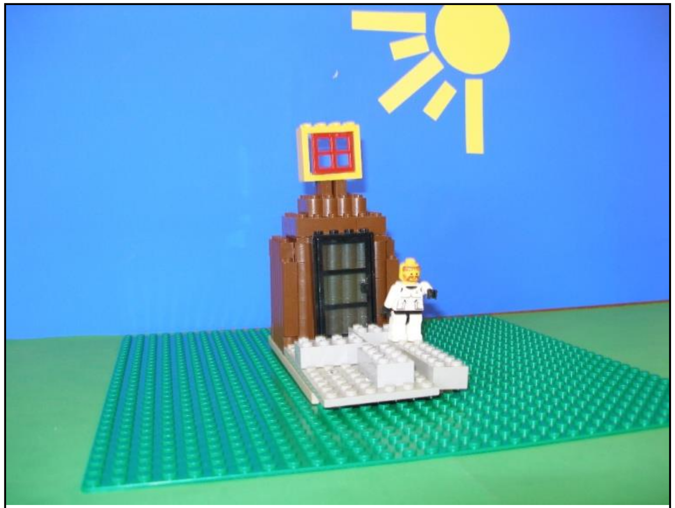

A man built his house on rock

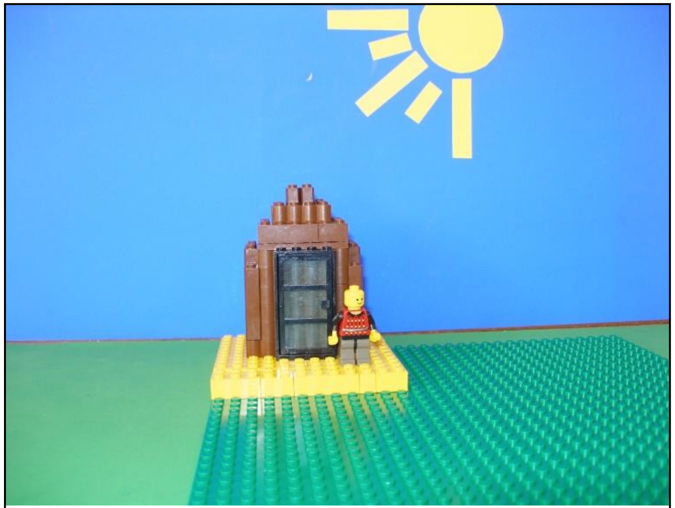

Another man built his house on sand

When the winds blew and the rain fell it stood firm

When the winds blew and the rain fell it collapsed

Parable of the wise and foolish builders:

Matthew 7:24-27

- Titles
- Reference
- Photos
- Captions
- Speech bubbles
- Names

By

Tom and James

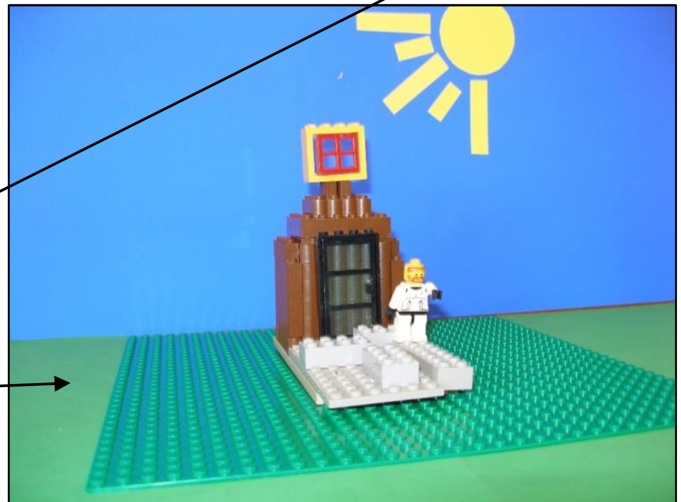

A man built his house on rock

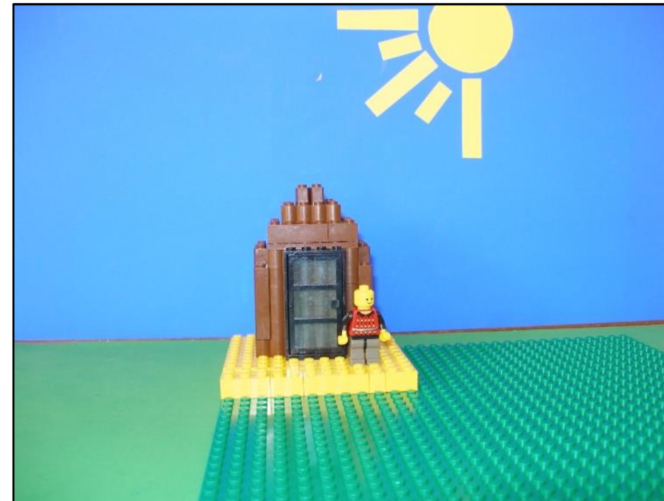

Another man built his house on sand

When the winds blew and the rain fell it stood firm

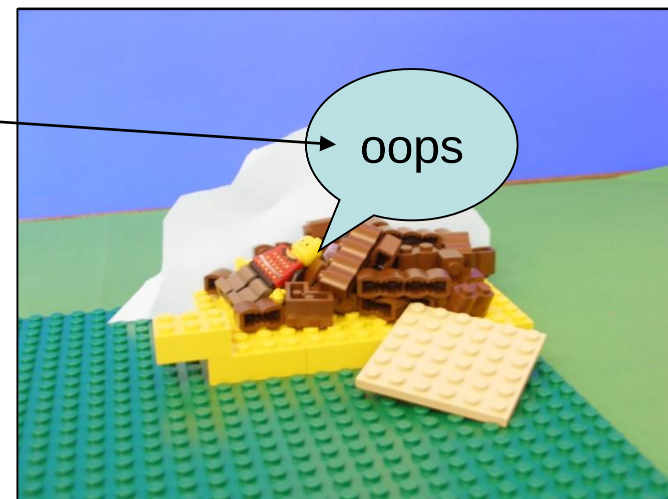

When the winds blew and the rain fell it collapsed

Plenary Quiz!

Questions

Q1

Q2

Q3

Q4

Q5

Q6

Q7

Q8

Artefacts

A	B
C	D
E	F
G	H

nd

What do you think?

Supplementary Guidance Material for the Revised Agreed Syllabus - **THE THREE INTERRELATED CORE SKILLS (KS2 - POST 16)**

Engaging with fundamental questions

Pupils should be given opportunities to:

• ask, discuss and respond to fundamental questions raised by their own experiences, the world around them and aspects of religion

• interrogate a range of evidence from religious and non-religious sources, including other disciplines, in order to consider the issues raised

• use evidence from a range of sources effectively in order to present and support arguments and opinions

• develop alternative explanations and suggest new possibilities

• carry out investigation in an open-minded way and be prepared to accept challenge in the light of new information or evidence.

Question • Interrogate • Think about • Respond to •

ENGAGE with fundamental questions

What do you think?

Engaging with fundamental questions

Asking questions of a picture
Role play a scientist Vs a religious person
Anagrams
Music
Artefacts
Guess who/what/where
Spider diagrams
Stories to make you think
Video
Reveal
Pairs

The facts

Exploring religious beliefs, teachings and practice(s)

Pupils should be given opportunities to:

- recall, describe and begin to explain religious beliefs, teachings and practices
- explore and make links between religious beliefs, teachings and practices
- describe and begin to explain the impact that religion has on the lives of believers
- identify the similarities and differences within and across religions
- recognise and begin to interpret layers of meaning/symbolism within religious stories, rituals, art, dance and music.

The facts

Exploring religious beliefs, teachings and practice(s)

Visits
Visitors
Role play
Make
Read
Write
Investigate
Research
Textbooks
Internet
Memory games – who can remember
Spider diagrams
Extended pieces of writing
Venn Diagrams

Responding to…

Expressing personal responses

Pupils should be given opportunities to:

- express and begin to justify their own feelings and opinions in different ways, *e.g. orally, in writing, and through creative arts*

- demonstrate how what they have learned has impacted on their own views/ideas
- consider, appreciate, empathise with and respect the viewpoints of others

- recognise, explore and reflect on the spiritual side of life

- use a range of religious language appropriately

- use ICT and other means to gain access to information and to communicate religious concepts.

Responding to …

Expressing personal responses

Hot seating
Questionnaires
Diamond nine
Evaluating
For's and Against's
Poems
Dramas
Diaries
Presentations
What would different people think in different situations?

EXPRESS
personal responses
Tell Others • Evaluate • Put into words • Offer own ideas

Responding to …

Expressing personal responses

Creation...

On what day would you liked to have woken up on and why?

Christmas:

Rank order the following explaining why...

Wise men, Christmas Tree, Carols, Turkey, cards

What might a Christian think?

Discussion!!

Many RE lessons have engage and expression as discussion, but will it be remembered to use as the hook for next lesson?

Suggestion… write down 5! After every discussion write down five important points. This can be used as the next lesson's hook or a link to the next task. E.g. Find 2 people with a different point of view/suggestion/belief etc… write them down

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Cyngor Sir Ddinbych
Cyngor Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol
(CYSAG)

Dyddiad y Cyfarfod:		14 Chwefror 2014
Eitem ar y Rhaglen:	**7**	CCYSAGC

Cefndir yr Adroddiad:

Mae CYSAG yn dal i fod yn aelod o Gymdeithas CYSAG Cymru ac yn derbyn adroddiadau cyfarfodydd gan yr aelodau sydd yn eu mynychu, ac yn derbyn cofnodion ac unrhyw adroddiad arall gan y Gymdeithas.

Pwrpas yr Adroddiad:

Rhoi gwybod i aelodau am yr hyn a ganolbwyntiwyd arno a phrif ganlyniadau y cyfarfod blaenorol.

Argymhellion:

- Derbyn cofnodion cyfarfod diwethaf y Gymdeithas yn Hwlffordd ar 8 Mawrth 2016.
- Bydd Sir Ddinbych yn cynnal y cyfarfod CCYSAGC haf ar 23 Mehefin 2016 yn Siambr y Cyngor, Tŷ Russell, Y Rhyl.
- Diweddariad ar Adolygu Cwricwlwm Llywodraeth Cymru Mai 2016.
- Enwebiadau ar gyfer y Pwyllgor Gwaith (23 Mehefin 2016).

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Cyfarfod Cymdeithas CYSAGau Cymru, Hwlffordd, 8 Mawrth 2016 (11am – 3pm)

Wales Association of SACREs meeting, Haverfordwest, 8 March 2016 (11am – 3pm)

DRAFT

Yn bresennol/ *Attendance*

Ynys Môn / *Anglesey* Bethan James Rheinallt Thomas **Blaenau Gwent** Gill Vaisey **Pen-y-bont ar Ogwr / *Bridgend*** Vicky Thomas Edward Evans **Caerffili/ *Caerphilly*** Vicky Thomas **Caerdydd / *Cardiff*** Gill Vaisey Gillian James Kate Church **Sir Gaerfyrddin / *Carmarthenshire*** Mary Parry Meinir Wynne Loader Helen Gibbon Gwyneth Thomas **Ceredigion** Lyndon Lloyd **Conwy**	**Sir Ddinbych / *Denbighshire*** **Sir y Fflint / *Flintshire*** **Gwynedd** Bethan James **Merthyr Tudful / *Merthyr Tydfil*** Vicky Thomas Ernie Galsworthy **Sir Fynwy / *Monmouthshire*** Gill Vaisey **Castell-nedd Port Talbot / *Neath and Port Talbot*** Jen Malcolm **Casnewydd / *Newport*** Huw Stephens Vicky Thomas **Sir Benfro / *Pembrokeshire*** Mary Parry Huw George Emyr Phillips	**Powys** **Rhondda Cynon Taf** Gill Vaisey **Abertawe / *Swansea*** Vicky Thomas Rachel Bendall Alison Lewis **Torfaen /Torfaen** Vicky Thomas **Bro Morgannwg / *Vale of Glamorgan*** Gill Vaisey **Wrecsam / *Wrexham*** Libby Jones **Sylwedyddion / *Observers*** Janet Ingram- St David's Centre (Speaker) Siân Brooks- UWTSD (Speaker) Mrs Y Galsworthy

Cofnodion/ ***Minutes***

1. Cyflwyniad a chroeso / *Introduction and welcome*	1. Cyflwyniad a chroeso / *Introduction and welcome*
Dechreuodd Edward Evans y cyfarfod drwy egluro y byddai ef yn Cadeirio'r cyfarfod yn absenoldeb Phil Lord, Cadeirydd CCYSAGau Cymru a Tania ap Sion, Cadeirydd CCYSAGauC newydd ymddeol.	Edward Evans began the meeting by explaining that he would be Chairing the meeting in the absence of both Phil Lord, Chair of WASACRE and Tania ap Sion, Immediate past Chair of WASACRE.
Croesawodd y Cyng. Huw George, Cadeirydd CYSAG Sir Benfro aelodau CCYSAGauC i Sir Benfro. Rhannodd glip fideo a oedd yn dangos golygfeydd o Sir Benfro o ddrôn, a grëwyd yn arbennig ar gyfer cyfarfod CCYSAGauC gan ddisgybl o ysgol leol. Roedd y disgybl wedi rhoi'r teitl *Paths for Pilgrims* ar y ffilm.	Cllr Huw George, Chair of Pembrokeshire SACRE welcomed WASACRE members to Pembrokeshire. He shared a video clip showing views of Pembrokeshire from a drone, which had been created especially for the WASACRE meeting by a pupil from a local school. The pupil had called the film *Paths for Pilgrims.*
2. Adfyfyrio tawel / *Quiet reflection*	2. Adfyfyrio tawel / *Quiet reflection*
Diolchodd Edward i Huw George am y croeso a dywedodd air wrth yr aelodau am Sul y Mamau a phwysigrwydd rhannu ym mywydau pobl. Dyfynnodd Edward Evans eiriau'r bardd John Donne, 'No man is an island' a bu'r aelodau'n myfyrio ar y berthynas sydd gennym ag eraill, yn cynnwys ein perthynas â Duw ac â'n mamau.	Edward gave thanks to Huw George for the welcome and shared some words with members about Mothering Sunday and the importance of sharing in peoples' lives. Edward Evans quoted the poet John Donne, saying, 'No man is an island' and members reflected on the relationships we have with others, including the relationship we have with God and our mothers.
3. Ymddiheuriadau / *Apologies*	3. Ymddiheuriadau / *Apologies*
Phil Lord, Tania ap Sion, John Mitson, Tudor Thomas, Lynda Maddock, Andrew Pearce, Chris Abbas, Sharon Perry-Phillips, Neeta Singh Baicher, Sue Cave.	Phil Lord, Tania ap Sion, John Mitson, Tudor Thomas, Lynda Maddock, Andrew Pearce, Chris Abbas, Sharon Perry-Phillips, Neeta Singh Baicher, Sue Cave.
4. Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd yng Nglyn Ebwy, 25 Tachwedd 2015 / *Minutes of meeting held in Ebbw Vale, 25 November 2015 (t 10 eitem 9 sillafu December)*	4. Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd yn Yr Ebbw Vales, 25 Tachwedd 2015 / *Minutes of meeting held in Ebbw Vale, 25 November 2015 (p10 item 9 spelling of December)*
Dywedodd Rheinallt Thomas fod angen rhoi'r enw Cymraeg am RE Ideas ar fersiwn Gymraeg y cofnodion, T4. Eitem 10. [Syniadau AG]	Rheinallt Thomas pointed out that the Welsh name for RE Ideas needs translating on the Welsh part of the minutes, P4. Item 10.
Derbyniwyd y cofnodion fel cofnod cywir o'r	The minutes were accepted by members as a true

DRAFT

cyfarfod.	record of the meeting.
5. Materion yn codi / *Matters arising*	5. Materion yn codi / *Matters arising*
T3, eitem 5. *Arolwg Bagloriaeth Cymru*. Cadarnhaodd Libby Jones ei bod wedi anfon arolwg Bagloriaeth Cymru ac AG i'r ysgolion, fod y nifer a'i dychwelodd wedi bod yn eithaf da a bod dal amser i ysgolion anfon rhai yn ôl yn hwyr. Roedd rhai aelodau'n poeni nad oedd yr arolwg yn mynd yn bellach na'r Penaethiaid, sy'n gwneud penderfyniad i beidio â'i lenwi gan eu bod o bosibl yn amheus o'i bwrpas. Tynnwyd sylw at bwysigrwydd cael cydlynwyr AG i lenwi'r arolwg fel y gallwn gyflwyno darlun mwy cywir i Lywodraeth Cymru a gallu cefnogi athrawon.	P3, item 5. *Welsh Baccalaureate survey*. Libby Jones confirmed that she had sent out the Welsh Baccalaureate and RE survey to schools, that the return had been quite good and that there was still time for schools to send in any late returns. Some members were concerned that the survey wasn't getting past Headteachers, who are taking the decision not to fill it in as they may feel threatened by its purpose. The importance of RE coordinators completing the survey was highlighted so that we can present a truer picture to Welsh Government and be able to support teachers.
Gweithredu: Bydd Libby'n rhoi adborth ar ddadansoddiad o ganlyniadau'r arolwg yng nghyfarfod nesaf CCYSAGauC ym mis Mehefin.	**Action:** Libby will give feedback on the analysis of the survey results at the next WASACRE meeting in June.
T4, Eitem 10. *U.F.A. Syniadau AG*. Cadarnhaodd Rheinallt Thomas fod fersiwn Saesneg Syniadau AG ar gael yn llawn erbyn hyn ar y Wefan. www.religious-education-wales.org/news/archive sy'n rhan o wefan Peniarth. Mae'r deunydd cyfrwng Cymraeg i gyd ar y wefan hefyd, ond mae'r cyfeiriad yn wahanol, sef: www.addysg-grefyddol-cymru.org/newyddion/archif . Mae yna 48 o themâu i gyd ac mae'r syniadau wedi dod gan amrywiaeth o athrawon o bob cwr o Gymru. Awgrymodd Rheinallt fod dolen yn cael ei gosod o wefan CCYSAGauC i wefan Peniarth a chadarnhaodd nad oes problem hawlfraint.	P4, Item 10. *A.O.B. RE Ideas*. Rheinallt Thomas assured members that the English version of RE Ideas is now fully available on the Website. www.religious-education-wales.org/news/archive which forms part of the Peniarth website. The Welsh medium material is all on the website too, but the web address is different, it is: www.addysg-grefyddol-cymru.org/newyddion/archif . There are 48 themes in all and the ideas have come from a variety of teachers from across Wales. Rheinallt suggested a link from the WASACRE website to the Peniarth website and confirmed that they are not subject to copyright.
Gweithredu: RT i anfon fersiwn Gymraeg y cyfeiriad e-bost i LJ drwy e-bost.	**Action:** RT to email welsh version of website address to LJ.
T4, Eitem 10. *Dogfen Ganllaw Esgusodi o AG*. Mae Gill Vaisey wedi cyflwyno'r ddogfen ddrafft i PYCAG a bydd yn derfynol erbyn mis Mai 2016. Os oes gan yr aelodau unrhyw beth	P4, Item 10. *Withdrawal from RE Guidance document.* Gill Vaisey has presented the draft document at NAPfRE which will become final by May 2016. If members have anything to share

i'w rannu â Gill i'w ychwanegu at y ddogfen o safbwynt astudiaethau achos, dylid eu hanfon at Gill yn yr wythnos neu ddwy nesaf. Bydd y ddogfen ar gael i CYSAG wedi iddi gael ei chwblhau.	with Gill to add to this document in terms of case studies please can they send them to Gill within the next couple of weeks. The document will be made available to SACRE once it is complete.
T9, Eitem 8. *Manylebau TGAU diwygiedig ar gyfer Astudiaethau Crefyddol.* Bydd CYSAG Ceredigion yn ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i ofyn am adolygiad o strwythur cyrsiau TGAU Astudiaethau Crefyddol ac i dynnu sylw at yr angen i gynnwys cyrsiau AC sydd yn berthnasol i bobl ifanc wrth ystyried swyddi, er enghraifft yn y proffesiynau gofal megis nyrsio a gofal cymunedol. Yn y drafodaeth a ddilynodd gwnaed y pwyntiau canlynol: Mae'n bwysig sicrhau fod safonau AC yn gyffelyb i safonau pynciau eraill TGAU; gallai cael un fanyleb AS yn hytrach na dwy achosi problemau i AC statudol CA4 a/neu AG dewisol, bydd PYCAG yn ysgrifennu at CBAC i ofyn am gyfarfod er mwyn trafod hyn ymhellach; pryder am ysgolion yn dwyn amser o AC ar gyfer cynlluniau eraill fel Bagloriaeth Cymru gydag apêl i athrawon roi gwybod i CYSAGau am unrhyw wasgu ar amser AC; ar hyn o bryd nid oes bwrsariaethau yng Nghymru i fyfyrwyr TAR AC ac mae llai o fyfyrwyr ôl-raddedig yn gwneud yr hyfforddiant hwn nag a oedd yn y gorffennol.	P9, Item 8. *Revised GCSE Specifications for Religious Studies.* Ceredigion SACRE will be writing to Welsh Government to request a review of the structure of Religious Studies GCSE courses and to highlight the need for the content of RS courses to be geared towards young people getting jobs, for example in the caring professions like nursing and community care. A discussion ensued and the following points were made: It is important to ensure that standards in RS have parity with other GCSE subjects; having only one RS specification rather than two could cause problems for KS4 statutory RE and/or optional RS, NAPfRE will be writing to WJEC to ask for a meeting to discuss this issue further; concern over schools taking time away from RS for other initiatives like Welsh Baccalaureate with a plea made to teachers to keep SACREs informed of any squeeze on RS time; there are currently no bursaries in Wales for RS PGCE students and that fewer post graduate students from Wales are taking up this training than in the past.
Gweithredu: LJ i roi gwybod i CCYSAGauC am y trafodaethau rhwng PYCAG a CBAC. LJ i roi bwrsariaethau TAR AC ar agenda'r cyfarfod nesaf â Llywodraeth Cymru.	**Action:** LJ to keep WASACRE informed regarding discussions between NAPfRE and WJEC. LJ to put RS PGCE bursaries on the agenda for the next meeting with Welsh Government.
T8. Eitem 7. *Cynhadledd Addoli ar y Cyd.* Mewn ymgynghoriad â Llywodraeth Cymru, mae CCYSAGauC wedi penderfynu peidio â threfnu cyfarfod gydag Alison Mawhinney ac academyddion eraill sydd ynghlwm â'r Gynhadledd Addoli ar y Cyd ar hyn o bryd.	P8. Item 7. *Collective Worship conference.* In consultation with Welsh Government, WASACRE has decided not to pursue a meeting with Alison Mahwinney and other academics involved in the Collective Worship Conference at this time.
Mae CYSAG Ceredigion wedi cysylltu â phob ysgol yn yr ALl i atgyfnerthu'r angen am addoli	Ceredigion SACRE has contacted all schools in the LA to reinforce the need for worship during

DRAFT

ar y cyd yn ystod amser gwasanaeth ac na ddylid defnyddio’r amser hwn i bethau eraill. Mae Addoli ar y Cyd wedi cael ei drafod gan PYCAG a phenderfynodd y grŵp chwilio am enghreifftiau o arfer da i’w rhoi ar wefan CCYSAGauC er mwyn helpu ysgolion yn hyn o beth.	assembly time and that this should not be used for other matters. Collective worship has been discussed by NAPfRE and the group were resolved to find examples of good practice in a secondary school to put on the WASACRE website in order to support school in this area.
Codwyd hefyd y mater o gynrychiolaeth i’r Dyneiddwyr ar CYSAG a dysgu Dyneiddiaeth mewn ysgolion. Nid yw dyneiddwyr yn grŵp crefyddol ac felly ni allant fod ar Bwyllgor A, ond gall cynrychiolydd Dyneiddiol fod ar CYSAG fel aelod cyfetholedig, fel sydd eisoes yn digwydd mewn rhai CYSAGau. Cyfeiriwyd at agenda *Respect* o safbwynt rhai unigolion nad ydynt yn dangos parch i Gristnogaeth, a byddai hynny’n achosi problemau. Yn y pen draw CYSAGau unigol ddylai benderfynu ac mae’n dibynnu’n fawr ar y cyfraniad y gall y cynrychiolydd unigol ei wneud i CYSAG. Cadarnhawyd hefyd fod Dyneiddiaeth ar y fanyleb TGAU Astudiaethau Crefyddol newydd.	Humanist representation on SACRE and the teaching of Humanism in school was also raised. Humanists are not a religious group and therefore cannot be on Committee A, but a Humanist representative can be on SACRE as a co-opted member, as already happens in some SACREs currently. The Respect Agenda was referenced with regard to certain individuals not showing respect for Christianity, which would cause problems. Ultimately it is up to each individual SACRE to decide and largely depends on the contribution the individual representative can make to SACRE. It was also confirmed that Humanism is on the new GCSE RS specification.
T10. Eitem 8. *Manylebau TGAU diwygiedig.* Cadarnhaodd Libby Jones na fyddai manyleb newydd TGAU Astudiaethau Crefyddol yn dechrau tan fis Medi 2017.	P10. Item 8. *Revised GCSE specifications.* Libby Jones confirmed the deferment of the New RE specification for GCSE RS until September 2017.
6. Cyflwyniad PYCAG/ *NAPfRE presentation*:	6. Cyflwyniad NAPfRE/ *NAPfRE presentation*:
Siân Brooks, Tiwtor TAR, Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant. ‘Cymhwysedd Digidol’/ Siân Brooks, PGCE Tutor USWTSD *‘Digital Competence’*	Siân Brooks, PTAR Tiwtor USWTSD. ‘Cymhwysedd Digidol’/ Siân Brooks, PGCE Tutor USWTSD *‘Digital Competence’*
Mae copi o’r cyflwyniad hwn ar gael ar wefan CCYSAGauC.	A copy of this presentation is available on the WASACRE website.
Diolchodd Bethan James, Cadeirydd PYCAG, i Siân am gyflwyniad diddorol ac addysgiadol a thynnodd sylw at yr angen am ddarllen beirniadol wrth ddatblygu cymhwysedd digidol, a all ac sydd yn cael ei ddatblygu drwy AG. Roedd CYSAG Ceredigion yn pryderu y gallai	Bethan James, Chair of NAPfRE thanked Siân for an interesting and informative presentation and highlighted the need for critical reading when developing digital competence, which can be and already is being developed through RE. Ceredigion SACRE raised the concern of the risk that writing and communication skills would be

DRAFT

sgiliau ysgrifennu a chyfathrebu gael eu llesteirio drwy geisio datblygu cymhwysedd digidol. Pwysleisiodd Siân fod cyfle i ddal y drafodaeth mewn AG drwy gymhwysedd digidol, sy'n aml yn mynd ar goll ar ddiwedd gwers, a bod honno'n bendant yn ymwneud â llafaredd yn hytrach nag ysgrifennu. Codwyd problem diffyg cyllid, yn enwedig mewn ysgolion uwchradd, i alluogi sicrhau fod adnoddau digidol ar gael ym mhob ystafell ddosbarth i wneud i hyn weithio.

Gweithredu: Siân i anfon y dolenni o'r cyflwyniad i Libby.

Janet Ingram, Swyddog Addysg a Phererindod, Tŷ'r Pererin, esgobaeth Dewi Sant/ *Janet Ingram, Education and Pilgrimage officer, Tŷ'r Pererin, Diocese of St. David*

Mae copi o'r cyflwyniad hwn ar gael ar wefan CCYSAGauC.

Diolchwyd i Janet Ingram am ei chyflwyniad ysbrydoledig. Dywedodd Rachel Bendall fod ar fyfyrwyr TAR Cynradd angen y math hwn o hyfforddiant. Cadarnhaodd Janet Ingram nad yw'r cyflwyniad wedi cael ei rannu eto ag Esgobaethau eraill yng Nghymru. Awgrymwyd y gallai Tŷ'r Pererin ofyn i Hwb roi adnoddau ar-lein er mwyn cyrraedd cynulleidfa ehangach ac fel bod mwy o ysgolion yn elwa ar y prosiect. Pwysleisiodd Janet mai dysgu drwy brofiad yw hanfod yr adnodd hwn.

7. Diweddariadau/*Up-dates:*

Cysylltiadau a chyfarfodydd Llywodraeth Cymru/ *Welsh Government contacts and meetings* – Libby Jones

Darllenodd Libby'r nodiadau o'r cyfarfod a oedd yn cynnwys y canlynol: llawlyfr proffil y Cyfnod Sylfaen; diweddariad ar Adolygiad y Cwricwlwm; Adolygiad o'r ddeddfwriaeth AG bresennol; cynhadledd Addoli ar y Cyd; TGAU /

hampered by the development of digital competence. Siân emphasised the opportunity for capturing the debate in RE through digital competence, which is often lost at the end of the lesson, and that is very much about oracy, rather than writing. The issue of lack of funding was raised, especially in secondary schools, in order to enable digital resources to be available in all classrooms to make this work.

Action: Siân will send all the links from the presentation to Libby.

Janet Ingram, Swyddog Addysg a Phererindod, Tŷ'r Pererin, esgobaeth Dewi Sant/ *Janet Ingram, Education and Pilgrimage officer, Tŷ'r Pererin, Diocese of St. David*

A copy of this presentation is available on the WASACRE website.

Janet Ingram was thanked for her inspiring presentation. Rachel Bendall commented that Primary PGCE students need this type of training; Janet Ingram was able to confirm that the presentation has not yet been shared with other Diocese in Wales. It was suggested that Tŷ'r Pererin could reach out to Hŵb to put resources online to enable a wider audience and more schools benefitting from the project. Janet emphasised that experiential learning is the key to this resource.

7. Diweddariadau/*Up-dates:*

Cysylltiadau a chyfarfodydd Llywodraeth Cymru/ *Welsh Government contacts and meetings* – Libby Jones

Libby read out the notes from the meeting which included the following: Foundation Phase profile handbook; Curriculum Review update; Review of current RE legislation; Collective Worship conference; RE GCSE / A' level; Welsh

DRAFT

Lefel A AG; y gofyn gan Lywodraeth Cymru i gyhoeddi pob un o adroddiadau CYSAG; Diweddaru'r ddogfen canllaw absenoldeb Gwyliau Crefyddol ar gyfer 2016/17.	Government requirement to publish all SACRE reports; Updating the Religious Festival absence guidance document for 2016/17.
Codwyd y pwyntiau canlynol gan yr aelodau.	The following points were raised by members.
Cais Llywodraeth Cymru i CCYSAGauC ddiweddaru dyddiadau gwyliau crefyddol ar y Canllawiau ar gyfer Presenoldeb yn yr Ysgol a Gwyliau Crefyddol 2016. Cododd Vicky Thomas y cwestiwn o atebolrwydd a chytunodd yr aelodau y dylai Libby gael sgwrs â'i chydweithwyr yn Llywodraeth Cymru ac os yw hi'n amhosibl i LlC ei wneud, yna mae CCYSAGauC yn fodlon.	Welsh Government request for WASACRE to up-date the religious festival dates on the WG School Attendance and Religious Festivals Guidance 2016. Vicky Thomas raised the issue of accountability and members agreed that Libby should have a conversation with WG colleagues and if it is impossible for WG to do it then WASACRE will.
Cytunwyd y byddai CCYSAGauC yn ysgrifennu at y gwahanol bleidiau gwleidyddol i ofyn am eu safbwynt ar Addysg Grefyddol a DACW mewn ysgolion, gofyn a fyddent yn glynu at y trefniadau deddfwriaethol presennol pe bai cwricwlwm newydd yn cael ei gyflwyno.	It was agreed that WASACRE writes to various political parties to request their standpoint on Religious Education and DACW in schools, ask if they would adhere to the present legislative arrangements should a new curriculum be put forward.
Gweithredu: LJ i gysylltu â'r Pleidiau ac anfon yr atebion i'r CYSAGau.	**Action:** LJ will contact the Parties and send the replies to SACRES.
Cyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr/ *Religious Education Council for England and Wales*– Gill Vaisey	Cyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr/ *Religious Education Council for England and Wales*– Gill Vaisey
Nid oedd dim byd newydd neu fater brys i adrodd amdano. Mae'r cyfarfod nesaf ar 12 Mai yn Llundain ac mae Gill Vaisey'n gobeithio bod yn bresennol.	There was nothing new or urgent to report only that the next meeting is on 12 May in London. Gill Vaisey hopes to attend.
Cyfarfod y Fforwm Ffydd/ *Faith Forum meeting* – Phil Lord (cyflwynwyd gan Libby Jones)	Cyfarfod y Fforwm Ffydd/ *Faith Forum meeting* – Phil Lord (delivered by Libby Jones)
Darllenodd Libby Jones y nodiadau a wnaed gan Phil Lord yn y cyfarfod. Roedd hi'n amlwg gan Manon Jones nad oedd penderfyniad wedi'i wneud eto ynglŷn â newid natur CYSAG. Mynegwyd pryder am AG yn cael ei dysgu o fewn maes Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau a sut byddai AG yn cymryd ei lle yn y cwricwlwm	Libby Jones read out the notes made by Phil Lord at the meeting. It was apparent from Manon Jones that no decision has been made as yet to change the nature of SACRE. Concern was raised regarding RE being taught within the Humanities area of Learning and Experience and how RE would sit together in the curriculum

DRAFT

ochr yn ochr â Hanes a Daearyddiaeth, gydag AG yn cael ei chytuno arni’n lleol gan y CYSAGau.	with History and Geography, with RE being agreed locally by SACREs.
Pryderon eraill a godwyd oedd bod rhai ysgolion yn glastwreiddio cyfleoedd ein pobl ifanc gyda Bagloriaeth Cymru a rhifedd a llythrennedd. Hefyd nad yw Rhanddeiliaid (megis CCYSAGauC) yn gallu cymryd rhan yng nglo mân cynllunio’r cwricwlwm. Felly a allai CYSAGau unigol ddefnyddio’u harbenigedd i weithio gydag ysgolion arloesi ar ddatblygu’r cwriclwm Dyniaethau ac AG newydd? Dywedodd Edward Evans mai dyma oedd diben CYSAGau. Sicrhawyd yr aelodau fod hyn yn digwydd yn y cefndir drwy PYCAG sydd â chynrychiolwyr o wahanol GYSGAau. Diolchwyd i Phil am yr adroddiad ac i Huw am ei gyfraniadau.	Other concerns raised were that some schools are dumbing down the opportunities of our young people with Welsh Baccalaureate and numeracy and literacy. Also that Stakeholders (such as WASACRE) cannot get involved in the nitty gritty of curriculum planning. Therefore could individual SACREs use their expertise to work with pioneer schools on the development of the new curriculum for Humanities and RE? Edward Evans commented that this is the purpose of SACREs. Members were assured that this is happening in the background through NAPfRE which has representatives from different SACREs on it. Thanks were given to Phil for the report and Huw for his contributions.
Dywedodd Gill y dylid ymbwyllo ac atgoffodd yr aelodau am y camgymeriadau a wnaed gyda dogfen y Cyfnod Sylfaen. Pwysodd ar CCYSAGAuC i ddysgu o’r profiad hwnnw. Os nad yw Llywodraeth Cymru yn siŵr sut mae AG yn eistedd o fewn y cwricwlwm cenedlaethol, efallai fod angen i ni fod yn glir ynghylch beth rydym eisiau a rhoi mwy o feddwl iddo.	Gill Vaisey offered a reflection and reminded members of mistakes made with the Foundation Phase document. Gill urged WASACRE to learn from that experience. If Welsh Government is not clear how RE sits within the national curriculum maybe we need to be clear what we want and we need to give it more thought.
Gweithredu: LJ i roi ‘AG a’i lle yn y cwricwlwm newydd’ yn eitem agenda yn y cyfarfod nesaf.	**Action:** LJ to make ‘RE and its place within the new curriculum’ an agenda item for the next meeting.
Adolygiad Cwricwlwm / *Curriculum Review*- Libby Jones	Adolygiad Cwricwlwm / *Curriculum Review*- Libby Jones
Bydd Rhwydwaith yr Ysgolion Arloesi yn cymryd rhan flaenllaw yng nghynllunio’r cwricwlwm newydd a threfniadau asesu gyda chyngor a chefnogaeth arbenigol. Bydd y Grŵp Rhanddeiliaid Strategol Cwricwlwm i Gymru yn cynnig her, cefnogaeth a chyngor wrth i ni weithio gyda’n gilydd i ddatblygu’r cwricwlwm newydd. Mae CCYSAGauC yn rhan o’r Grŵp Rhanddeiliaid Strategol hwn. Ni nodwyd hyd	The Pioneer Schools Network will be at the forefront of designing the new curriculum and assessment arrangements with expert advice and support. The Curriculum for Wales Strategic Stakeholder Group will provide challenge, support and advice as we work together to develop the new curriculum. WASACRE form part of this Strategic Stakeholder Group. The Pioneer Schools focussing on Humanities have

DRAFT

yma pa Ysgolion Arloesi fydd yn canolbwyntio ar y Dyniaethau, ond wedi i hynny ddigwydd, bydd Manon Jones, Pennaeth Cynllunio a Datblygu meysydd Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau yn trafod gyda PL ac LJ y rhan y gallai CCYSAGauC ei chwarae yn y broses ddatblygu. Bydd rhai arbenigwyr yn gweithio gyda'r Arloeswyr i ddatblygu cwmpas a chynnwys y Maes Dysgu a Phrofi tra bydd eraill yn darparu sicrhad ansawdd. Mae Llywodraeth Cymru yn ymwybodol na ddylai'r rheiny sy'n darparu sicrhad ansawdd gymryd rhan lawn yn y gwaith datblygu er mwyn sicrhau proses effeithiol.

8. Adroddiad ar gyfarfod y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 4 Chwefror 2016/ *Report from the Executive Committee held on 4 February 2016*

Gofynnodd VT am eglurhad ar y swyddi ar y Pwyllgor Gwaith. Cadarnhaodd LJ fod 3 swydd ar gael ynghyd â swydd yr Is Gadeirydd. Cadarnhawyd hefyd y gall aelod gael ei enwebu i'r ddau a dywedodd Edward Evans fod angen i bob pwyllgor gael ei gynrychioli.

9. Gohebiaeth /*Correspondence*

Dim na thrafodwyd yn barod yn y cyfarfod.

10. U.F.A. / *A.O.B.*

Siaradodd Mary Parry â'r aelodau am y problemau sy'n gysylltiedig ag *Incerts*, sef offeryn tracio asesu masnachol a ddefnyddir gan nifer o ysgolion yng Nghymru. I bob pwnc arall heblaw AG mae'r disgrifiadau lefel o fewn y rhaglen yn briodol i Gymru. Ond, ar gyfer AG, mae'n rhaid i'r athro ddewis y set addas o ddisgrifiadau lefel i'w defnyddio yn eu lleoliad nhw. Bu hyn yn ddryslyd i rai athrawon ac mae yna bryder nad yw rhai ysgolion yn defnyddio'r disgrifiadau lefel o'r Fframwaith Enghreifftiol ar

not been identified yet, but once they have been Manon Jones, Head of Areas of Learning and Experience Design and Development for Humanities will discuss with PL and LJ the role WASACRE could play in the development process. Some experts will work with the Pioneers to develop the scope and content of the Area of Learning and Experience while others will provide quality assurance. Welsh Government is mindful that those providing quality assurance should not be fully involved in the development work to ensure an effective process.

8. Adroddiad ar gyfarfod y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 4 Chwefror 2016/ *Report from the Executive Committee held on 4 February 2016*

VT asked for clarification of the Executive positions. LJ confirmed that there are 3 positions available plus the position of Vice Chair. It was also confirmed that a member can be nominated for both and Edward Evans raised the need for coverage of all committees.

9. Gohebiaeth /*Correspondence*

None that had not already been dealt with in the meeting.

10. U.F.A. / *A.O.B.*

Mary Parry spoke to members about the issues relating to Incerts which is a commercial assessment tracker used by many schools in Wales. For all other subjects apart from RE the level descriptions within the program are appropriate for Wales. However, for RE the teacher has to choose the appropriate set of level descriptions to use for their setting. This has proved confusing for some teachers and there is concern that some schools are not using the level descriptions from the Exemplar Framework for RE which has been adopted by all 22 SACREs in

DRAFT

gyfer AG, a fabwysiadwyd gan y 22 CYSAG yng Nghymru fel rhan o'u Maes Llafur Cytûn, felly'n gwneud y lefelau yn statudol. Mae PYCAG wedi gofyn i CCYSAGauC ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i ofyn iddynt gymeradwyo'r datganiad canlynol *'Mae'r 22 Awdurdod Lleol yng Nghymru wedi mabwysiadu deilliannau a disgrifiadau lefel Fframwaith Enghreifftiol Genedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol Llywodraeth Cymru ac felly y rhain yw'r gofynion asesu statudol i bob ysgol a gynhelir yng Nghymru.* Cytunodd pob aelod oedd yn bresennol â hyn. **Gweithredu-** LJ i ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i ofyn iddynt gymeradwyo'r datganiad hwn. Yn dilyn hyn, gellid anfon llythyr i *Incerts* a Rheolwr-Gyfarwyddwyr y 4 consortiwm yng Nghymru i dynnu eu sylw at y broblem ac i gadarnhau'r datganiad. 11. Dyddiad y cyfarfod nesaf / *Date for next meeting*: Haf, *23 Mehefin 2016*, Sir Ddinbych / *yn y Summer, 23 June 2016, Denbighshire In **Rhyl.*** 12. Dyddiadau cyfarfodydd yn y dyfodol / *Future meeting dates:* Hydref, *18 Tachwedd, 2016* Sir Gaerfyrddin */Autumn, 18 November 2016, Carmarthenshire;* Gwanwyn 2017, Sir Fynwy / *Spring 2017, Monmouthshire. 17 March in Usk.*	Wales as part of their Agreed Syllabus, which therefore makes the levels statutory. NAPfRE requested that WASACRE writes to Welsh Government to ask them to endorse the following statement. *'All 22 local authorities in Wales have adopted the outcomes and level descriptions of the Welsh Government National Exemplar Framework for RE and therefore these are the statutory assessment requirements for all maintained schools in Wales'.* All members present agreed. **Action-** LJ will write to Welsh Government to request an endorsement of this statement. Following this a letter could be sent to INCERTS and the Managing Directors of the 4 consortia in Wales to alert them to the issue and to confirm the statement. 11. Dyddiad y cyfarfod nesaf / *Date for next meeting*: Haf, *23 Mehefin 2016*, Sir Ddinbych / *Summer, 23 June 2016, Denbighshire In **Rhyl.*** 12. Dyddiadau cyfarfodydd yn y dyfodol / *Future meeting dates:* Hydref, *18 Tachwedd, 2016* Sir Gaerfyrddin */Autumn, 18 November 2016, Carmarthenshire;* Gwanwyn 2017, Sir Fynwy / *Spring 2017, Monmouthshire. 17 March in Usk.*

DRAFT

WG Curriculum Review Up-Date May 2016:

The curriculum reform team have shared the attached plan.

The work developing the Areas of Learning and Experience (AoLEs) outlined in Successful Futures will begin later in the year. We will be establishing working groups of Pioneers to lead the design and development of each AoLE and it will be during this second phase that we will be engaging with experts and stakeholders with subject specific interests to inform their work.

http://gov.wales/topics/educationandskills/schoolshome/curriculum-for-wales-curriculum-for-life/?lang=en

As you may know, 106 Pioneer Schools have been appointed to focus on curriculum design and development. Working with Welsh and international experts, they will be designing the new curriculum and assessment arrangements for Wales. After a period of induction, they have recently begun their work designing the new curriculum framework. We have established four working groups of Pioneers, focussing on:

- Assessment and progression;
- Cross-curriculum responsibilities;
- Enrichment and experiences; and
- Welsh dimension, international perspective and wider skills.

At the moment, we hope to meet the AoLE groups before the end of the summer term for an induction meeting or event but this is yet to be confirmed.

I hope you find this useful for the time being and would suggest we aim to give you another update in the next couple of months.

Curriculum reform

Share
Last updated 05 April 2016

A new curriculum for Wales will be developed with education professionals across Wales with the aim of it being available to settings and schools by September 2018.

Schools will have some flexibility in determining how and when they begin first teaching of the new curriculum. Our ambition is that by 2021 settings and schools will be using the new curriculum to underpin teaching and learning for children and young people aged 3-16. A **New Deal for the Education Workforce** will equip education professionals to deliver the new curriculum.

4 purposes

The 4 purposes will be at the heart of our new curriculum. They will be the starting point for all decisions on the content and experiences developed as part of the curriculum to support our children and young people to be:

- ambitious, capable learners ready to learn throughout their lives
- enterprising, creative contributors, ready to play a full part in life and work
- ethical, informed citizens of Wales and the world
- healthy, confident individuals, ready to lead fulfilling lives as valued members of society.

Key elements

The new curriculum will include:

- 6 Areas of Learning and Experience from 3 to 16
- 3 cross curriculum responsibilities: literacy, numeracy and digital competence
- progression reference points at ages 5, 8, 11, 14 and 16
- achievement outcomes which describe expected achievements at each progression reference point.

The curriculum will be organised into 6 Areas of Learning and Experience:

- Expressive arts
- Health and well-being
- Humanities (including RE which should remain compulsory to age 16)
- Languages, literacy and communication (including Welsh, which should remain compulsory to age 16, and modern foreign languages)
- Mathematics and numeracy
- Science and technology (including computer science).

Timeline

Below we set out the high level key milestones.

2015 - 2016: Pioneer Network established

2015 - 2018: Design and development phase of the new curriculum

July 2016: All New Deal Pioneer Schools will have developed their individual action plans

September 2016: Digital Competence Framework available

2017 - 2021: Practical support to schools to prepare for the new curriculum

July 2018: Nationally, a consistent professional learning offer will be available to all practitioners across Wales

September 2018: New curriculum and assessment arrangements available

September 2021: New curriculum and assessment arrangements in place

A plan for designing and developing the new curriculum and assessment framework has been developed in collaboration with Pioneer Schools and key stakeholders.

Presentation

Curriculum reform: summary - April 2016 (File size: 2.7MB)

Videos

A video of **pupils' questions to Professor Donaldson** at Ysgol Gyfun Plasmawr is now available on YouTube.

A video of the **Education Minister's message to teachers about the New Curriculum for Wales** is now available on YouTube.

Contact us

Email: **Curriculumforwales@wales.gsi.gov.uk**

DOCUMENT DOWNLOAD

PDF
A curriculum for Wales – a curriculum for life (File size: 1.1MB)

PDF
Poster: The four purposes of the curriculum for Wales (File size: 134KB)

PDF
List of Pioneer schools (File size: 240KB)

PDF
Plan for curriculum and assessment design and development (File size: 320KB)

Enwebiadau ar gyfer Pwyllgor Gwaith y CCYSAGauC (Mehefin 23, 2016)

Nominations for the Executive Committee (23 June 2016)

Mae PEDWAR o enwebiadau ar gyfer TAIR swydd ar y Pwyllgor Gwaith.

There are FOUR nominations for THREE positions on the Executive Committee.

1. Mary Parry – CYSAG Sir Gaerfyrddin

- Mae gen i brofiad helaeth o weithio ym maes Addysg Grefyddol ac rwy'n angerddol am bwysigrwydd y pwnc i ddatblygu pobl ifanc gyflawn yng Nghymru heddiw. Rwy'n barod bob amser i ymladd dros le teilwng i Addysg Grefyddol yn y cwricwlwm.

- Rwyf yn Ymgynghorydd Addysg Grefyddol gyda Sir Gaerfyrddin (a Dyfed cyn hynny) ers 22 o flynyddoedd. Gyda'r ad-drefnu diweddar, teitl fy swydd bellach yw 'Ymgynghorydd Her Cysylltiol ERW' sef Consortiwm Rhanbarthol De, Gorllewin a Chanolbarth Cymru.

- Rwyf yn swyddog proffesiynol i GYSAG Sir Gaerfyrddin. Yn rhinwedd y swydd hon, rwyf wedi bod ynghlwm wrth lunio meysydd llafur cytûn y sir a deunyddiau cefnogi. Yn ychwanegol at hyn, rwyf newydd dderbyn cynnig i weithio gyda CYSAG Sir Benfro fel ei swyddog proffesiynol.

- Rwyf yn aelod gweithgar o Bwyllgor Gwaith Cymdeithas CYSAGau Cymru ers 20 o flynyddoedd ac rwy'n cyfranogi'n rheolaidd yng nghyfarfodydd tymhorol y Gymdeithas. Er enghraifft, y llynedd, rhoddais gyflwyniad yng nghyfarfod tymor y Gwanwyn ar uned o waith Addysg Grefyddol a luniais ar gyfer ysgolion uwchradd, sef 'Pêl-droedwyr Mwslimaidd yn yr Uwch Gynghrair'.

- Rwy'n cynghori a chefnogi athrawon ar weithredu Maes Llafur Cytûn yr ALl ac ar addysgu Addysg Grefyddol yn effeithiol. Rwyf wedi darparu llawer o gyrsiau ac adnoddau dwyieithog ar gyfer ysgolion - yn sir Gâr ac mewn awdurdodau lleol eraill yng Nghymru.

- Rwyf wedi gweithio gyda chyrff allanol ar faterion sy'n ymwneud ag AGr, megis CBAC, Estyn a Llywodraeth Cymru. Er enghraifft rwy'n arolygu ysgolion o dan gytundeb Estyn a bûm yn rhan o dîm Estyn a ysgrifennodd yr adroddiad ar Addysg Grefyddol mewn ysgolion uwchradd yng Nghymru yn ddiweddar.

- Cyn fy swydd bresennol bûm yn bennaeth yr adran Addysg Grefyddol ac yn bennaeth yr ysgol iau yn Ysgol Gyfun Emlyn, Sir Gâr.

- Gyda'r profiad hwn, teimlaf y gallaf barhau i wneud cyfraniad gwerthfawr i weithgor CCYSAGau Cymru a byddai'n fraint i barhau i wasanaethu arno.

1. Mary Parry – Carmarthenshire SACRE

- I have been working in the field of Religious Education for many years and I am very passionate about the importance of the subject in developing well-rounded young people in Wales today. I am always prepared to fight for the rightful place of RE in the curriculum.

- I have been a Religious Education Advisor in Carmarthenshire (and its predecessor, Dyfed) for 22 years. With recent reorganisation my title is now an ERW Associate Challenge Adviser - the South, West and Mid Wales Regional Consortium.

- I am the professional officer to the Carmarthenshire SACRE. As such, I have been involved in drawing up the LA's RE Agreed syllabuses and support materials. In addition, I have recently accepted the invitation to work with the Pembrokeshire SACRE as its professional officer.

- I have been an active member of the WASACRE executive committee for 20 years and participate regularly at WASACRE meetings. For example, last year I gave a presentation at the spring term meeting on an RE unit of work which I had created for secondary schools, 'Muslim footballers in the Premier League'.

- I advise and support teachers in implementing the LA Agreed Syllabus and in teaching RE effectively. I have provided many bilingual courses and resources for schools – both in Carmarthenshire and in other LAs in Wales.

- I have worked with external bodies such as WJEC, Estyn and Welsh Government on matters relating to RE. For example, I inspect schools under Estyn contract and was one of the three inspectors who undertook the Estyn thematic review of RE in secondary schools in Wales.

- Before my present position, I was the head of RE and the head of lower school in Newcastle Emlyn Comprehensive school, Carmarthenshire.

- With this experience, I feel that I can continue to make a valuable contribution to the WASACRE executive and would find it a privilege to continue to serve on it.

2. Huw Stephens, M.A., B.Ed.- CYSAG Casnewydd

Bûm yn athro Addysg Grefyddol am 39 mlynedd tan i mi ymddeol yn 2012. Roedd fy ngyrfa yn y sector Uwchradd – Fair view, Y Coed Duon, Ysgol Queen's, Casnewydd, ac Ysgol Basaleg, Casnewydd. Dysgais y Cwrs Byr a Chwrs Llawn T.G.A.U., a Lefel A Addysg Grefyddol.

Roeddwn yn Bennaeth Blwyddyn 7, ac felly'n cymryd rhan yn ochr Fugeiliol bywyd yr ysgol ac yn gwneud llawer gyda disgyblion oedd yn trosglwyddo o'r Cynradd i'r ysgol Uwchradd. Bûm hefyd yn gwasanaethu fel Athro Lywodraethwr yn Ysgolion Queen's a Basaleg.

Cyn ymddeol, cefais fy enwebu fel cynrychiolydd i'r Bedyddwyr ar GYSAG Casnewydd ac rwyf wedi bod yn aelod rheolaidd a gweithgar ar y pwyllgor hwnnw, hefyd yn mynychu cyfarfodydd CCYSAGauC, fel cynrychiolydd Casnewydd.

Rwyf wedi chwarae rhan amlwg ym mywyd yr Eglwys leol, ac wedi ymddeol, cefais fy Ordeinio a'm Sefydlu fel Cyd-Weinidog yn fy Eglwys Fedyddwyr leol yn Rogerstone, Casnewydd.

Rwyf wedi bod yn briod â Rachel fy ngwraig, ers 30 mlynedd, ac mae gennym dair merch wedi tyfu i fyny – y tair ohonynt wedi priodi o fewn 10 mis i'w gilydd, yn syth ar ôl i mi ymddeol!

Mae gen i ddiddordeb mawr yn y ffordd y mae Astudiaethau Crefyddol yn datblygu ac rwyf yn ymwybodol fod CCYSAGauC mewn lle unigryw i gael llais cryf a gwybodus fel rhanddeiliad yn y trafodaethau parhaus am ffurf y cwricwlwm newydd. Rwyf yn barod i ddod â'm profiad a'm brwdfrydedd dros Astudiaethau Crefyddol i'r rôl y cefais fy enwebu ar ei chyfer.

2. Huw Stephens, M.A., B.Ed.- Newport SACRE

I was a Religious Studies teacher for 39 years until my retirement in 2012. My career was in the Secondary sector – Fair view, Blackwood, Queen's School, Newport, and Bassaleg School, Newport. I taught G.C.S.E. Short and Full Course, and Advanced Level religious Studies.

I was a Head of Year 7, involved in the Pastoral side of school life and heavily associated with the transition of pupils from Junior to Secondary school. I also served as a Teacher Governor at Queen's and Bassaleg Schools.

Before my retirement, I was nominated as a Baptist representative on Newport SACRE and have been a regular member and contributor on that committee, also attending WASACRE meetings, as a Newport representative.

I have been involved in local Church life and, in retirement, have been Ordained and Inducted as a Co-Pastor in my local Baptist Church in Rogerstone, Newport.

I have been married to Rachel, my wife, for 30 years, with three grown up daughters - all married within 10 months of each other, just after my retirement!

I am very interested in the way Religious Studies is developing and am aware that WASACRE is uniquely placed to have a strong and informed voice as a stakeholder in ongoing discussions about the shape of the new curriculum. I am willing to bring my experience and passion for Religious Studies to the role for which I have been nominated.

3. Moses Tutesigensi- CYSAG Powys

Dywedodd rhywun rywbryd fod gan y rhan fwyaf o bobl ddau ddiwylliant - diwylliant eu rhieni a diwylliant eu cenhedlaeth. Gall rhai feddu ar drydydd os yw eu hynafiaid yn dod o rywle gwahanol i'r lle maent yn byw ynddo! O'm rhan i, mae gen i o leiaf 4 diwylliant sy'n pwyso ar fy hunaniaeth - roeddwn yn blentyn yn Uganda, yn laslanc yn Lloegr, a bellach yn oedolyn ifanc yng Nghymru. Yn fwy pwysig na'r tri yna, yw'r pedwerydd - wedi cael fy magu ar aelwyd Gristnogol, deuthum yn Gristion ailanedig yn 15 oed.

Tua 15 oed oeddwn i pan ddeuthum i gysylltiad â CYSAG am y tro cyntaf. Yn fy ysgol, roeddwn yn cymryd rhan ar banel athrawon-disgyblion o'r enw 'Section 23' a nod y panel hwn oedd datblygu ethos Cristnogol yr ysgol (ysgol Gatholig oedd hi). Ac felly, dywedodd fy mhennaeth blwyddyn wrtha'i fod CYSAG Portsmouth yn ystyried sefydlu fforwm ieuenctid i bobl ifanc â ffydd. I dorri stori hir yn fyr, roeddwn yn un o aelodau sylfaenol Fforwm Rhyng-ffydd Ieuenctid Portsmouth, un o'r fforymau rhyng-ffydd cyntaf yn ne Lloegr. Parhaodd fy nghysylltiad â CYSAG Portsmouth tan 2014 wrth i mi gefnogi'r mudiad, yn ogystal â bod yn siaradwr mewn diwrnod cyfoethogi AG yn y ddinas.

Dyma fy wythfed flynedd o fyw yng Nghymru, wedi syrthio mewn cariad â'r lle a'r bobl wrth astudio biocemeg ym Mhrifysgol Caerdydd. Wedi graddio, treuliais ychydig o amser yn gwirfoddoli gyda Chymorth Cristnogol ac ar yn un pryd yn helpu gwaith dwy eglwys roeddwn wedi'u mynychu fel myfyriwr - St Philip's yn Nhremorfa, Caerdydd a phlwyf Bargoed, Deri a Brithdir yng Nghwm Rhymni. Rwyf bellach yn gweithio gydag Eglwys Bresbyteraidd Cymru yng Nghanolbarth Cymru fel Galluogwr Cenhadol ers canol 2013. Drwy fy ngwaith bob dydd rwyf yn dod i gysylltiad â gwahanol ysgolion, gwahanol gymunedau, ac eglwysi sydd â heriau gwahanol. Credaf yn gryf fod gan bobl o ffydd rôl allweddol yn yr amgylchiadau hynny i gyd.

Un o adnodau'r Beibl y ceisiaf lynu wrthi yw'r hyn a ddywed Duw drwy Eseia wrth ei bobl - 'dysgwch wneud daioni, ceisiwch farn, achubwch gam y gorthrymedig, amddiffynnwch yr amddifad, a chymerwch blaid y weddw'. Mae'r rhain yn themâu y gellir eu harchwilio'n synhwyrol mewn cymdeithas luosryw grefyddol fel hon, ac i'r perwyl hwnnw y gobeithiaf y gallaf fod o ddefnydd ar Bwyllgor Gwaith CCYSAGauC.

3. Moses Tutesigensi- Powys SACRE

It has been said that most people occupy two cultures - that of their parents and the one of their generation. Some may have a third if their ancestry is of a different nation to their residence! As for me, I have at least 4 cultures that burden my identity - I was a child in Uganda, a teenager in England, and now a young adult in Wales. More fundamental to me than those three, is the fourth - having been raised in a Christian household, I became a born again Christian at age 15.

It was around the age of 15 that I first came into contact with a SACRE. At my school, I had gotten involved with a teacher-pupil panel called 'Section 23' which was charged with developing the christian ethos of the school (I went to a Roman Catholic school). And so, my head of year informed me that Portsmouth SACRE was looking to set up a youth forum for young people of faith. To cut a long story short, I subsequently became a founding member of the Portsmouth Youth Interfaith Forum, which was one of the first youth interfaith forum in southern England. My involvement with Portsmouth SACRE continued until 2014 by virtue of my supporting the organising, as well as being a speaker at, a city wide RE enrichment day.

I am now in my eighth year of living in Wales, after becoming besotted with the place and the people whilst studying biochemistry at Cardiff University. After graduating, I spent some time volunteering with Christian Aid whilst also supporting the work of two churches that I had become involved in as a student - St Philip's in Tremorfa, Cardiff and the parish of Bargoed, Deri and Brithdir in the Rhymney valley. I have now been working with the Presbyterian Church of Wales in Mid Wales as a mission enabler since mid 2013. My everyday work sees me coming into contact with different schools, different communities, and churches with different challenges. My core belief is that in all those circumstances people of faith have a critical role to play.

A Bible verse that I aspire to live by is taken from what God says through Isaiah to his people - 'learn to do good, seek justice, rebuke the oppressor, defend the fatherless, plead for the widow'. These are themes that can be explored sensibly in a religiously plural society like ours, and it is to this end I hope I can usefully serve on the WASACRE Executive.

4. Mathew Maidment – CYSAG Rhondda Cynon Taf

Rwyf wedi bod yn gweithio yn Ysgol Gyfun Bryn Celynnog ers dros ugain mlynedd. Wedi graddio o UWIC, dechreuais fy ngyrfa fel athro Addysg Gorfforol ac Addysg Grefyddol yn 1995. Yn dilyn anaf pêl-droed difrifol, deuthum yn aelod llawn-amser o'r adran Addysg Grefyddol a bellach rwyf yn bennaeth AG. Rwyf wedi dal nifer o swyddi yn ystod fy nghyfnod yn yr ysgol yn cynnwys cydlynu AbaCh, Ffeil Cynnydd, Anogwyr Dysgu a Sgiliau Allweddol, ac, wedi bod yn Bennaeth Blwyddyn ac yn sgil bod yn Bennaeth yr Ysgol Isaf, rwyf yn aelod o'r Uwch Dîm Rheoli Estynedig ers y pedair blynedd ddiwethaf.

Rwyf yn frwd dros Addysg Grefyddol ac yn ddiweddar deuthum yn aelod o GYSAG Rhondda Cynon Taf. Bum hefyd yng nghyfarfod CCYSAGauC yng Nglyn Ebwy ar 25 Tachwedd. Wrth fynychu cyfarfodydd CYSAG RCT a CCYSAGauC, sylweddolais bwysigrwydd y cyrff hyn. Gyda'r newidiadau sydd ar droed mewn addysg yng Nghymru, credaf fod rôl CCYSAGauC yn hanfodol ar yr adeg yma. Wrth i amser y cwricwlwm gael ei wasgu, mae'n rhaid i ni sicrhau ein bod yn glynu wrth y rhwymedigaeth statudol sydd ar ysgolion i gyflwyno AG addas ac ystyrlon, ar draws pob cyfnod allweddol.

Yn CA4 rwyf yn poeni'n arbennig am y syniad o AG fel rhywbeth wrth fynd heibio sy'n rhan o gymwysterau eraill megis y Fagloriaeth Gymreig. Credaf fod angen i ni sicrhau fod ysgolion yn cynnig rhaglenni AG sy'n ymdrin yn effeithiol â maes llafur y cytunwyd arno, gydag amser rheolaidd a phriodol iddo ar y cwricwlwm ar draws blynyddoedd 10 ac 11.

Teimlaf fod yr opsiynau TGAU presennol gan CBAC wedi gweithio'n arbennig o dda, gydag opsiwn B, yn arbennig, yn ddiddorol i ddisgyblion CA4, waeth beth fo'u cefndir crefyddol neu ddigrefydd. Rwyf yn edrych ymlaen gyda diddordeb mawr felly at y manylebau TGAU newydd. Penderfynais gysylltu â Lynda Maddock (CBAC) i fynegi fy ngobeithion ar gyfer y cymhwyster newydd a'm cefnogaeth i'r gwaith y mae hi'n ei wneud. Ymhellach, cefais fy ngwahodd yn ddiweddar, gan Gill Vaisey, i fynychu cyfarfod posibl gyda Gareth Pierce (CBAC). Gofynnwyd am y cyfarfod hwn gan gynrychiolwyr o NAPfRE a CCYSAGauC i drafod rhai o'r materion sydd ynghlwm â'r TGAU newydd.

Gobeithiaf y byddai fy mhrofiad fel athro a Phennaeth Adran AG yn y sector uwchradd, yn ystod yr amser hwn o newid yn addysg Cymru, yn werthfawr i Bwyllgor Gwaith CCYSAGauC a byddwn yn ddiolchgar i gael cyfle i wasanaethu'r pwyllgor pe cawn fy mhenodi.

4. Mathew Maidment – Rhondda Cynon Taf SACRE

I have worked at Bryn Celynnog Comprehensive School for over twenty years. Having graduated from UWIC, I started my career as a teacher of Physical Education and Religious Education in 1995.

Following a serious football injury I became a full-time member of the Religious Education department and am now Head of RE. I have held a number of roles during my time at the school including the coordination of PSE, Progress File, Learning Coaching and Key Skills and, having been both a Head of Year and Head of Lower School, I have been a member of the Extended Senior Management Team for the past four years.

I am passionate about Religious Education and recently became a member of the RCT SACRE. I also attended the WASACRE meeting in Ebbw Vale on the 25th November. Attending the RCT SACRE and the WASACRE meetings made me realise the importance of these organisations. With the changes taking place, within education in Wales, I believe the role of WASACRE is vital at this time. As curriculum time is squeezed we must ensure that the statutory obligation for schools to deliver appropriate and meaningful RE, across all key stages, is being adhered to.

At KS4 I am particularly concerned at the prospect of 'token gesture' RE being delivered as part of other qualifications such as the Welsh Baccalaureate. I believe we need to ensure that schools provide RE programmes that effectively cover an agreed syllabus, with regular and appropriate curriculum time across years 10 and 11.

I feel that the current WJEC GCSE options have worked extremely well, with option B, especially, proving engaging for KS4 pupils, regardless of their religious or non-religious backgrounds. It is, therefore, with great interest that I await the new GCSE specifications. I have been proactive in contacting Lynda Maddock (WJEC) to express my hopes for the new qualification and my support for the work she is doing. Furthermore, I was recently invited, by Gill Vaisey, to attend a potential meeting with Gareth Pierce (WJEC). This meeting has been requested by representatives from NAPfRE and WASACRE to discuss some of the issues surrounding the new GCSE.

I hope my experience as a teacher of RE and Head of Department in the secondary school setting, during this time of change within Welsh education, would be of value to the WASACRE Executive Committee and I would be grateful for the opportunity to serve the committee if appointed as a member.